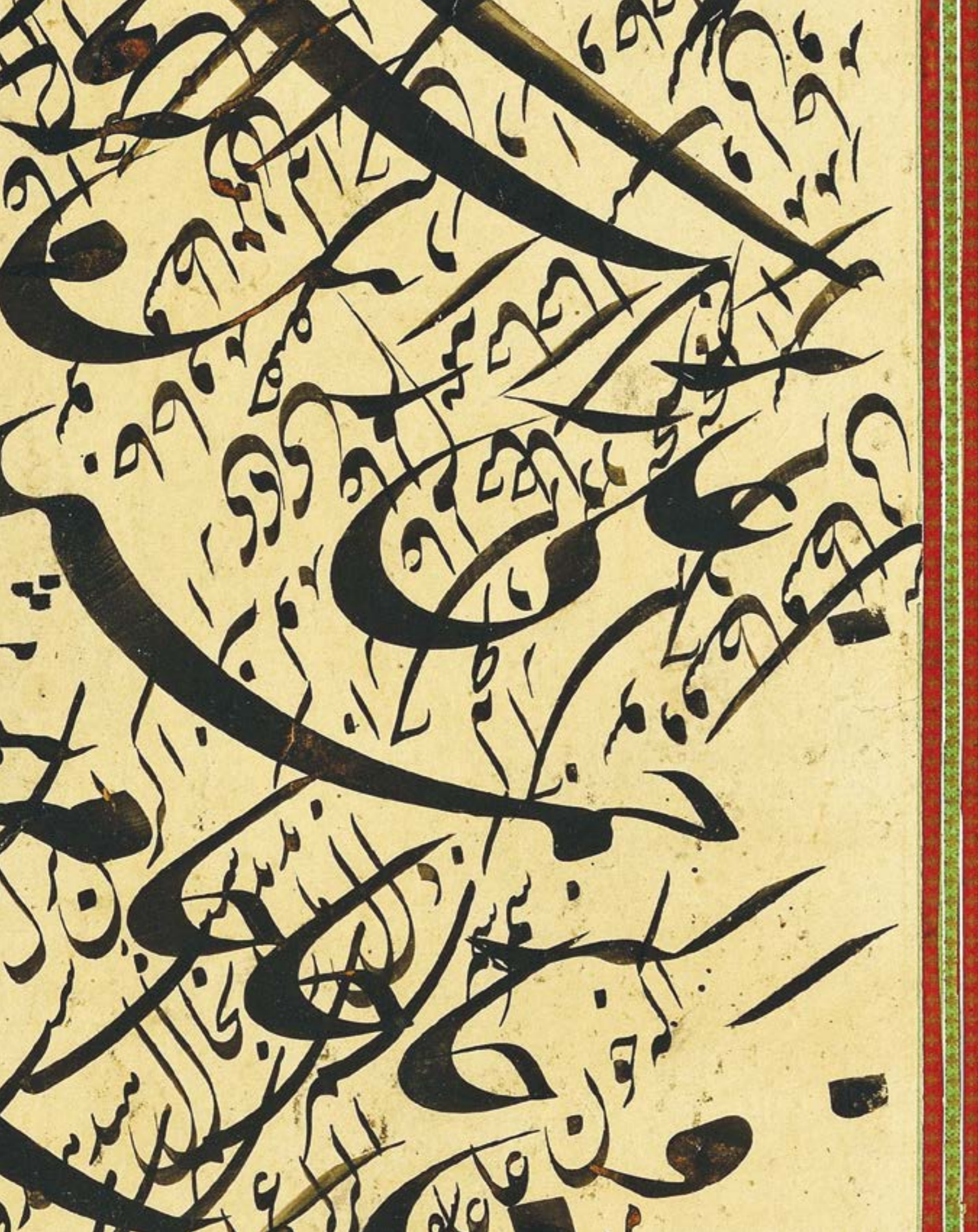

KONUŞAN YAZILAR

YILDIZ HOLDİNG
İSLÂM ESERLERİ
KOLEKSİYONU

YILDIZ ★ HOLDİNG

KONUŞAN YAZILAR

Yıldız Holding İslâm
Eserleri Koleksiyonu

SERĞİ: YILDIZ HOLDİNG SERĞİ SALONU / 4 NİSAN - 30 NİSAN 2022

YILDIZ ★ HOLDING

**KONUŞAN
YAZILAR**
Yıldız Holding İslâm
Eserleri Koleksiyonu

İstanbul 2022

Sergi Küratörü
Mustafa Cemil Efe

Editör
Sedef Soylu

Katalog Tasarımı
MCE
Sibel İnan

Fotoğraflar
Serkan Kızılkaya

Baskı
Thereplika Matbaacılık Yayın Organizasyon
Reklam İ ve Dış Ticaret Limited Őirketi
Sultan Selim Mahallesi Akyol Sitesi ıkmağı Sokak No:6 Kağıthane / İstanbul

ISBN 978-625-00-0623-8

Bu katalog 4 - 30 Nisan 2022 tarihleri arasında
Yıldız Holding Sergi Salonu'nda düzenlenen
"Konuşan Yazılar" sergisi için hazırlanmıştır.

*Tüm hakları saklıdır. Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek Őartıyla
yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin gerek görsel malzeme
Yıldız Holding'in izni alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz,
yayımlanamaz ve dağıtılamaz.*

İçindekiler

- 7 Takdim, **Ali  lker**
- 8 İslâm Sanatları Hakkında, **Editörden**
- 10 Konuşan Yazılar, **Mustafa Cemil Efe**
- 13 Katalog

Takdim

Değerli Sanatseverler,

Hem bedene hem de ruha şifa olan Ramazan ayıyla birlikte, artık gelenekselleşen İslam eserleri sergimizi de Küçük Çamlıca sırtlarında kurduğumuz yeni Yıldız Holding Sanat Galerimiz'de beğeninize sunmaktan büyük mutluluk duyuyoruz. Bilindiği gibi her sene Rahmet, Bereket ve Mağfiret ayında birbirinden kıymetli geleneksel sanat eserlerini farklı temalarla ziyarete açıyor, manevi dünyamızı zenginleştiren hatları, hilyeleri, ebruları, tezhipleri ve daha pek çok çalışmayı geniş kitlelerle paylaşıyoruz.

İster bir Ayet-i Kerime, ister Esmâ-ül Hüsna, Hadis-i Şerif ya da bir dua olsun, eserlerin her birinin bizlerle konuştuğuna, maneviyatımızı kuvvetlendirecek mesajlar verdiğine inanıyoruz. Bu sebeple bu sene sergimize "**Konuşan Yazılar - Yıldız Holding İslam Eserleri Koleksiyonu**" adını verdik.

Hazreti Peygamber'den bugüne, yani 1400 yılı aşkın süredir, nesiller, devirler, iklimler, çağlar boyunca etkisini koruyan bu kıymetli mesajların daimî olduğuna ve sanatın da bu mesajları paylaşmak için en etkili yollardan birini oluşturduğuna inanıyoruz. Buradan hareketle, büyük bir mutlulukla ifade etmek isterim ki artık biz de Yıldız Holding Sanat Koleksiyonu'ndaki geleneksel İslam eserlerini kalıcı bir sergiye dönüştürüyoruz.

Değerli küratörümüz Mustafa Cemil Efe'nin katkılarıyla bir araya getirdiğimiz "Konuşan Yazılar – Yıldız Holding İslam Eserleri Koleksiyonu" sergimiz yıl boyu Yıldız Holding'in Çamlıca'daki genel merkezinde siz değerli ziyaretçilerimize açık olacak ve randevuyla gezilebilecek.

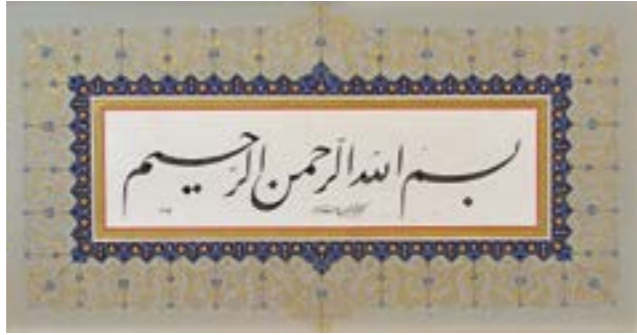
Öte yandan, önceki senelerde gerçekleştirdiğimiz "Hat Sanatının Şaheserleri Hilye-i Şerifeler", "1400. Yılında Kur'an", "Aşk-Tezhip Sergisi", "Esmâ'ül-Hüsna ve Esmâ'ün Nebi", "Ekrem Hakkı Ayverdi'nin Kalem Güzelleri", "Hz. Peygamber'in Veda Haccı Hutbeleri" ve "Kadın Sanatçılar – Esmâlar ve Hilyeler" sergilerinde olduğu gibi, "Konuşan Yazılar" sergisindeki eserleri de bu katalogla birlikte kalıcı bir belge olarak sizlerle paylaşmanın mutluluğunu yaşıyor, büyük emek verdiğimiz bu çalışmayı beğeneceğinizi umuyoruz.

Kalbimizi huzurla dolduran bu nadide eserlerin, Ramazan-ı Şerif'in getirdiği manevi ferahlıkla bir araya gelerek hepimizin ruhuna şifa vermesini temenni ediyorum, bu mübarek ayın hepimize hayırlar getirmesini diliyorum.

Saygılarımla

Ali Ülker

**Yıldız Holding
Yönetim Kurulu Başkanı**

İslâm Sanatları Hakkında

Ahsen-i takvîm üzere (en mükemmel şekilde) yaratılmış olan insan, bir bakımdan fitratının bir gereği olarak hayatın her anını, maddî ve manevî tüm detayları güzellikle buluşturmalıdır. Böylece onu her daim ileriye taşıyacak ve iç âlemini güçlendirecek bir estetik anlayış kazanmış olur. Sanat tarihi uzmanı İbrahim Titus Burckhardt'a göre "Sanatın özü güzelliktir ve güzellik, doğallığıyla hem dış hem de iç gerçekliktir." Böylece diyebiliriz ki sanat, insanın bilinç kazanma ve mânânen olgunlaşma serüveninde etkin bir rol oynamaktadır.

Zihinde latif bir halde bulunan mânânın vücuda gelebilmesi için maddeye ihtiyacı vardır. Sanat sayesinde hayal, his ve idrak sahasında doğan bir mânâ ve düşünce somutlaşır.¹ İslâm sanatları tam da bu nedenle güzellik ve estetiğin bir adım ötesinde, onları da kapsayan ama esasen mânâyı ayakta tutan bir noktada durmaktadır. Gayesi, insanları gerçek meseleler üzerine düşünmeye ve Allah'ı hatırlamaya yönelmektir. Zümer Suresi'nin 9. ayetindeki o soru da bize bu gayeyi açıkça hatırlatmaktadır: "Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"

Geleneksel İslâm sanatı, ebedî bir dil aracılığıyla İslâm'ın maneviyatını ve özsel mesajını taşır. Bu sanat, bozulma ve ölüm dünyasına ait olmayan bir mükemmelliği kuşanmıştır.² Kur'an-ı Kerim'in her ayeti ve Peygamber Efendimizin her bir hadis-i şerifi, insan idrakinin ötesinde güzellikler ve derin mânâlar ihtivâ eder. Bu esaslı kaynaklardan ve geçmişin birikiminden beslenen şiirler, hikemî sözler ve kelâm-ı kibarlar da ayrı bir derya serer önümüze.

İslâm sanatları, görülmeyi ve anlaşılmayı bekleyen bunca meselenin tam ortasında, inanan bir insanın zihniyle kalbinin buluştuğu yerdir. Estetik boyutuyla dış âleme, anlam derinliğiyle de iç âleme açılarak, güzeli en güzel şekilde sunma gayretindedir. Hayatı ve ölümü sorgulayan, kulluğunun önemini kavramaya çalışan ve büyük sorulara cevap arayan insan, sanatın dinginliğinde ve rehberliğinde huzur bulabilir.

Üstad Necip Fazıl Kısakürek'in usta kaleminden çıkmış, pek meşhur olmuş ama meseleyi de net bir şekilde özetleyen mısralarıyla nokta koyalım.

*Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış
Mârifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış*

Editörden

¹ Hat Sanatı Tarihi, Prof. Dr. Muhittin Serin. Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 2019.

² İslâm Sanatı ve Maneviyatı, Seyyid Hüseyin Nasr. İnsan Yayınları, İstanbul, 1992.

Konuşan Yazılar

Öncelikle bir hüsn-i hat sanatkânı olarak belirtmem gerekir ki böylesine eşsiz bir koleksiyon sergisi için küratörlük vazifesini üstlenmek çok büyük bir şeref ve aynı zamanda büyük bir sorumluluk. Allah'ın yardımıyla ve sanat yolculuğumuz esnasında edindiğimiz tecrübelerle sizlere en güzelini sunmaya çalışacağız.

Birazdan sayfalarını açıp içinde gezeceğiniz bu katalog, "Konuşan Yazılar" ismini verdiğimiz sergimizde yer alan eserlerden bir kısmını ihtiva etmektedir. Sergi için Yıldız Holding İslam Eserleri Koleksiyonu'nda yer alan eşsiz sanat eserlerinden 143 tanesine titiz ve zor bir eleme sonucunda karar verdik.

"Tekke usûlü" bir sergileme yapmayı düşündüğümüz için birçok eseri sergiye alamadık. Bu da bizi bir nebze üzdü ama geride bıraktığımız yüzlerce eser belki bizlere önümüzdeki senelerde yeni sergiler yapma imkânı sunacağı için üzüntünün yerini yeni bir heyecan aldı. Bir kısmını bu katalog vesilesiyle ilk kez göreceğiniz kadim eserler; kültür, sanat ve medeniyet hayatımıza önemli katkılar sunacak ve birçok sanatkâra yeni ufuklar açacaktır.

Her yıl Ramazan ayında Yıldız Holding Sergi Salonu'nda icra edilen sergiler önemli bir kültürel hizmettir. Aynı zamanda geleneksel hale dönüşmüş olması da ilerleyen dönemlerde uluslararası platformlarda koleksiyon sergileri ihtimalini kuvvetlendirmektedir. Bildiğiniz gibi İslâm eserlerinin mânâya hizmet eden asli yönü her cihetten kuşatıcıdır. Bu vesileyle ritim, denge ve ahenk gibi unsurlar bir nebze de olsa kendiliğinden zuhûra gelmektedir. Eserleri seyreden her kişinin gönlüne dokunmasının sebebi de budur. Bu yönüyle uluslararası organizasyonların önemi çok büyüktür.

İslâm sanatlarının katettiği yolda Yıldız Holding'in sayılamayacak kadar faydaları vardır. Gerek klasik gerekse modern eserlerden oluşan muhteşem bir koleksiyona sahip olan Yıldız Holding, bu eserlere çok kıymetli Ülker ailesinin üstün çabaları sayesinde sahip olmuştur. Kültür ve sanatı hayatlarının merkezine yerleştirmiş, tüm çalışma alanlarını sanatla güzelleştirmişlerdir. Bugün Yıldız Holding'in koridorlarında gezerken Hattat Şefik Bey ile Picasso'yu yan yana görebilir ve sanatsal etkileşimin ne denli mühim olduğunu fark edebilirsiniz. Bu hususta söylenecek çok güzel sözler olsa da ben asıl konumuza dönüp size kısaca serginin mahiyetinden söz etmek istiyorum.

İki boyutlu bir mekânda çok boyutlu bir ufuk açan hüsn-i hat sanatı, bilindiği gibi bir yazı sanatıdır. Eşsiz harf birleştirmeleriyle sayısız istif (kompozisyon) imkânı sunmaktadır. Bu istifler, bir mânâya hizmet ettikleri için izleyici ile eser arasında -yazı okunamasa bile- hissi olarak anlaşılabilen bir bağ kurar. Bu da aslında köklü mazimiz ve asıl mânâya olan özlemimizle alakalıdır.

Bir yazının konuşması meselesi, her ne kadar ironik görünse de aslında hakikattir. Örneğin bir mekâna girdiğinizde sizi Besmele-i Şerif yazan bir eser karşılarsa istemsiz olarak besmeleyi dilinize getirirsiniz. Bu esnada yazı, sizin dilinizle konuşmaya başlamıştır. "Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzel olanı sever" yazılı bir esere baktığınızda sanatkânın bu mânâyı kağıda aksettirmesi sebebiyle siz de hayatınızı güzelleştirmeye çalışırsınız ve yine yazı konuşmuş olur.

Üzerine mânâ sinmiş tüm yazılar konuşmaktadır. Bir Hilye-i Şerif bize Peygamber Efendimizi anlatır. Bir sabır ayetiyle direnmeyi öğreniriz. "Konuşan Yazılar" böyle bir sergi için seçilebilecek en doğru isimlerden birisidir. Bu noktada sergimizin ismini veren kıymetli Murat Ülker Beyefendiye ayrıca teşekkür etmek isterim. Bu güzel Ramazan ayında sizleri Konuşan Yazılar'ı görmeye Yıldız Holding Sergi Salonu'na bekliyoruz. Nice usta sanatkânın eserlerini seyretmeye ve onların hizmet ettikleri mânâ ile bizlere ne söylemeye çalıştıklarını anlamaya sizleri davet ediyoruz.

Bendeniz bu vesileyle, bu güzel imkânı sanatseverlere sunan başta Yıldız Holding Yönetim Kurulu Başkanı sayın Ali Ülker Beyefendi olmak üzere, geçmişten günümüze bu alana hizmet etmiş tüm Yıldız Holding çalışanlarına teşekkür etmek istiyorum. Sergi ve katalog için çok yoğun performans sergileyen, eserlerin incelenmesi, envanter aşamaları ve diğer konularda beni yalnız bırakmayan kıymetli asistanlarıma da ayrıca teşekkür etmek isterim.

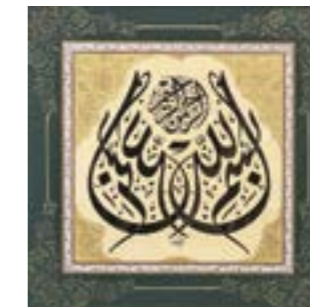
Sergimizin ve kataloğumuzun en son eseri, İsmail Hakkı Altunbezer'in levhası ve üzerinde eşsiz bir mânâ... İşte ben de bu söz ile son sözümü söyleyebilirim:

"Allah bes bâki heves"
(Allah'tan başka her şey boş hevestir.)

Vesselâm...

Mustafa Cemil Efe

Sergi Küratörü / Hüsn-i Hat Sanatkârı
24 Mart 2022 - Üsküdar

KATALOG

Besmele-i Şerif
"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"
Hattat: Mâcid Ayrâl
Sülûs
Tarih: 1366
Ölçü: 24 x 47 cm
Envanter No: 29

"Mâşallahu kâne"
Allah neyi dilerse o olur.
Hattat: Necmeddin Okyay
Celî Ta'lik – Zerendûd Tezhibli Levha
Tarih: 1362
Ölçü: 37 x 39 cm
Envanter No: 1

*"O, ezeli ve ebedi hayat sahibidir. Bâki olandır.
Ölümünden ve fenâdan münezzehtir."*
Hattat: Bakkal Ârif Efendi
Celî Sülûs – Sülûs
Tarih: 1314
Ölçü: 32 x 43 cm
Envanter No: 24

"Şüphesiz ki Allah güzeldir, güzel olanı sever"

Hadis-i Şerif

Hattat: Şefik Bey

Celi Sülüs – Zerendüd

Tarih: 1284

Ölçü: 33,5 x 52 cm

Envanter No: 2

Bakkal Ârif Efendi

1836 yılında Filibe'de dünyaya geldi. Rumeli'de yetişen hattatların önde gelen isimlerinden olup Hacı Ârif Efendi diye de bilinmektedir ve tam ismi Ahmed Ârif'tir. İlk tahsilinden sonra medreseye girdi. Güzel yazıya karşı muhabbeti olduğu için Filibe Yürüyüş Camii Hatibi İsmâil Efendi'den meşk etmeye başladı ve mezun oldu. 1877-1878 Osmanlı-Rus Harbi'nde Filibe'den İstanbul'a geldi. Geçimini temin maksadıyla Saraçhanebaşı'nda bir bakkal dükkânı açtı.

İleri denebilecek yaşına rağmen, hüsn-i hatta olan iştıyakı ve kabiliyeti sebebiyle bir fırsatını bularak, İstanbul'da zamanının tanınmış üstadı Mehmed Şevki Efendi'nin derslerine katıldı ve onun takdirini kazandı. Bir hilye yazarak bununla hocasından tekrar icâzetnâme aldı. Hicrî 1301 (m. 1883) tarihli bu hilye hâlen Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir.

Hattatlar arasında açılan imtihanı kazanarak Nuruosmaniye Camii Vakfı hat muallimliğine getirildikten sonra bakkallığı bırakarak Salı günleri Nuruosmaniye'de, Cuma günleri de Saraçhanebaşı'ndaki evinde sülüs-nesih yazı dersleri verdi. Son zamanlarında felç oldu ve 19 Eylül 1909'da vefat etti. Mezarı Edirnekapı Kabristanı'ndadır.

Şevki Efendi'nin en seçkin talebesi olan Ârif Efendi, daha çok sülüs ve nesih yazıda tanınmıştır. Sayısız meşk, kıta, murakka', hilye, evrâd-ı şerif, delâilü'l-hayrat ve levha yazmış, celi yazı ile fazla uğraşmamıştır. Ancak Şehzadebaşı Camii'nin Vefa Kapısı üzerine yazdığı celi Besmele çok meşhurdur. Çok süratli yazı yazdığı bilinmektedir. Yazılarının çoğuna "tilmiz-i Şevki" şeklinde imza atarak hocasına olan hürmet ve bağlılığını göstermiştir. Yetiştirdiği pek çok talebe arasında Aziz Efendi (Rifâî), Elmalı Küçük Hamdi ve Necmettin Okyay ilk hatırlanacak olan isimlerdir.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. M. Uğur Derman)

ESER HAKKINDA

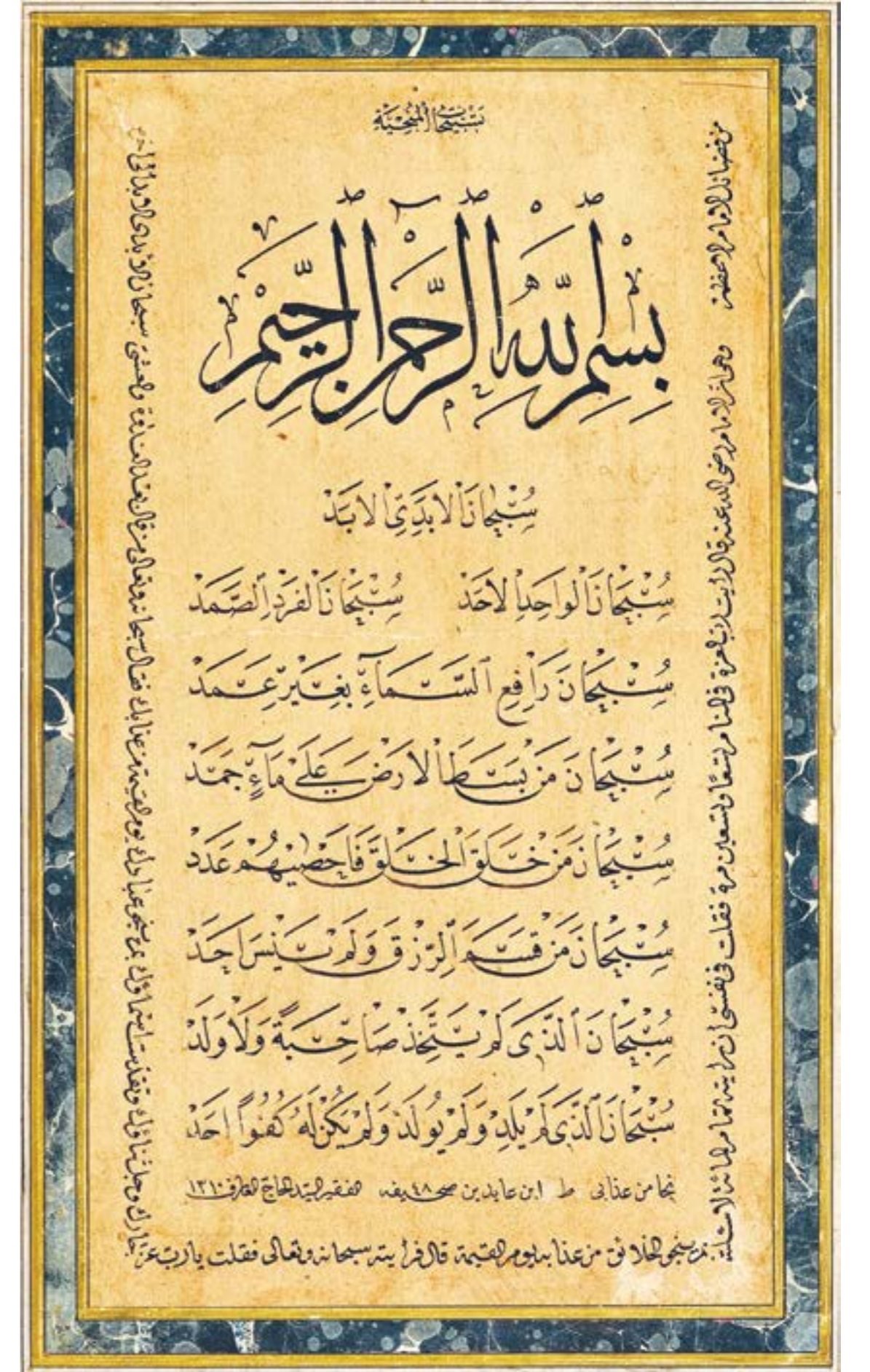
Bakkal Ârif Efendi tarafından yazılmış olan bu eserde yer alan zikirler, "Tesbihâtü'l-Münciye" olarak bilinir. "Kurtuluşa erdiren tesbihat" anlamına gelmektedir. Eserde sülüs, nesih ve hatt-ı icâze kullanılmıştır. 26 x 35 cm ölçülerindedir. 1310 tarihlidir. (Envanter No: 34)

OKUNUŞU

Sübhânel ebediyyil ebed.
Sübhânel vâhidil ehad.
Sübhânel ferdis samed.
Sübhâne râfi'is semâe bi gayri 'amed.
Sübhâne men besatel arda 'alâ mâin cemed.
Sübhâne men halakl halka fe ahsâhüm 'aded.
Sübhâne men kasemer nızka ve lem yense ehad.
Sübhânelezzi lem yettehız sâhibeten velâ veled.
Sübhânellezi lem yelid velem yüled velem yekün lehü küfüven ehad.

MEALİ

Ebedî olan Allah'ı tesbîh ederim.
Vâhid ve Ehad olan Allah'ı tesbîh ederim.
Ferd ve Samed olan Allah'ı tesbîh ederim.
Gökleri direksiz yükselten Allah'ı tesbîh ederim.
Yeri katlaşmış suyun üzerine yayan Allah'ı tesbîh ederim.
Bütün mahlûkâtı yaratan ve onları bir bir bilen Allah'ı tesbîh ederim.
Rızkı paylaştırıp hiç kimseyi unutmayan Allah'ı tesbîh ederim.
Eş ve çocuk edinmeyen Allah'ı tesbîh ederim.
Doğurmayan, doğmayan ve hiçbir dengi olmayan Allah'ı tesbîh ederim.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ

وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَيْءٍ الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا

بِإِذْنِهِ وَلَا يَحِيطُ بِشَيْءٍ مِنْ عِلْمِ إِلَّا مَا

وَلَا يَؤْتِيهِ حِصَابًا وَمَا

ESER HAKKINDA

Üstâd Hâmid Aytâç, "Âyetü'l-Kürsî" olarak bilinen Bakara Suresi'nin 255. ayetini sülüs yazıyla dört satır olarak tasarlamıştır. Ayetler söz konusu olduğu zaman Besmele-i Şerif ile beraber yazıldığı için eserin en üstünde "Bismillâhirrahmânirrahîm" yer almaktadır. 60 x 80 cm ölçülerindedir.

(Envanter No:6)

Ayetin meâli şöyledir:

"Allah, O'ndan başka tanrı yoktur; diridir, her şeyin varlığı O'na bağlı ve dayalıdır. Ne uykusu gelir ne de uyur. Göklerde ve yerde ne varsa hepsi O'nundur. O'nun izni olmadıkça katında hiçbir kimse şefaât edemez. Onların önlerinde ve arkalarında olanları O bilir. O'nun ilminden hiçbir şeyi – dilediği müstesna- kimse bilgisi içine sığdıramaz. O'nun kürsüsü gökleri ve yeri içine almıştır. Onları korumak kendisine zor gelmez. O yücedir, mutlak büyüktür."
(Meal: kuran.diyaret.gov.tr)

Hâmid Ayaç

Asıl ismi "Musa Azmî" olup Zülfikâr Ağa'nın oğlu olarak h. 1309 / m. 1891-1892'de Diyarbakır'da doğdu. Hoca Mustafa Âkif Tütenk'in mektebini tamamladıktan sonra Askerî Rüşdî Mektebi hocalarından Vâhid Efendi'den rık'a ve Kolağası Ahmed Hilmî Efendi'den sülûs dersleri aldı. Ayrıca kavâss-ı sâgir imâmı Sa'id ve Diyarbakir İdâdî Mektebi hüsn-i hat hocası Abdüsselâm Efendilerden de istifâde etti. Askerî Rüşdî Mektebi'nin resim muallimi Hilmî Efendi'den de resim dersleri aldı.

İdâdiden mezun olduktan sonra 1906 yılında İstanbul'a giderek Mekteb-i Hukuk'a kaydoldu. Fakat ertesi sene babasının vefatı nedeniyle geçim derdine düşünce okulu bırakarak matbaa işleriyle meşgul olmaya başladı. Bir yandan da Sanâyi-i Nefise Mektebi'nin resim ve hâk kısmına devam etti. Bu esnada Nazîf Bey'den celi, Kâmil Akdik'ten sülûs ve nesih, İsmail Hakkı Altunbezer'den tuğra ve Hulûsî Yazgan'dan da ta'lik dersleri almaya başladı.

Kudretli eli sayesinde kısa zamanda yazıda gelişim gösterince 1908 yılında Haseki'deki Gülşen-i Ma'ârif Mektebi'nin resim ve yazı mu'allimliğine tayin edildi. 1909'da Rûsûmât Matbaası Müdürlüğü'ne geçiyse de Sanâyi-i Nefise'ye devamına engel olduğu için bir müddet sonra ayrılarak Mekteb-i Harbiyye Matbaası'nın hattatlığını yaptı. Nazîf Bey'in vefatı üzerine de Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye'nin ser-hattatlığına tayin edildi. Bir müddet sonra Cağaloğlu'nda bir matbaa açarak mesai haricinde de yazı işleriyle uğraşmaya başladı.

Bu zamana kadar eserlerinde kullanmış olduğu "Azmî" mahlâsını "Hâmid" olarak değiştirmesi de bu yıllara rastlar. Nitekim yedi seneyi aşkın Erkân-ı Harbiyye-i Umûmiyye'de çalıştıktan sonra istifa ederek "Hattat Hâmid Yazıevi" nâmını taşıyan dükkânda tam zamanlı olarak çalışmaya başladı. Arif Hikmet Bey'in vefatı ile eşi Âdile Hanım'a intikal eden matbaayı devralıp ortak olarak işletmeye başladı. Uzun müddet burada hat ve tezhibin yanında, çelik üzerine gravürcülük ve çinkografik, kabartma ve lüks etiket basımıyla meşgul oldu.

1960 yılından sonra Reşid Efendi Hanı'nda mütevazı bir odaya yerleşip kendini yegâne aşkı olan yazıya hasretti ve 1980'e kadar aralıksız yazı yazdı. Son yıllarını hastalıklar içinde geçiren büyük üstad, 18 Mayıs 1982 tarihinde vefat etti. Karacaahmet Mezarlığı'na defnedilen naaşı daha sonra Şeyh Hamdullah'ın ayakucuna nakledildi.

(Kaynak: ketebe.org)

Fâtiha Suresi, 5. Ayet

"Ancak Sana kulluk eder ve yalnız Senden yardım isteriz."

Hattat: Hâmid Ayaç

Celi Ta'lik

Tarih: 1384

Ölçü: 47 x 57 cm

Envanter No: 72

"Lafza-i Celâl ve Ehl-i Beyt"

Hattat: Hâmid Aytaç

Celî Sülûs – Tezhibli Levha

Tarih: 1376

Ölçü: 45 x 50 cm

Envanter No: 30

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye ait bir kıt'a

Hattat: Kâmil Akdik

Sülûs – Kurşun Kalemle Harekeli

Tarih: ?

Ölçü: 32 x 34 cm

Envanter No: 51

Kelime-i Tevhid

"Allah'tan başka ilâh yoktur, Hz. Muhammed (s.a.s.)

O'nun resûlüdür."

Hattat: Sultan Abdülmecid Han

Celî Sülûs Zerendûd

Tarih: 1270

Ölçü: 32 x 69 cm

Envanter No: 58

Hâfız Kemal Batanay

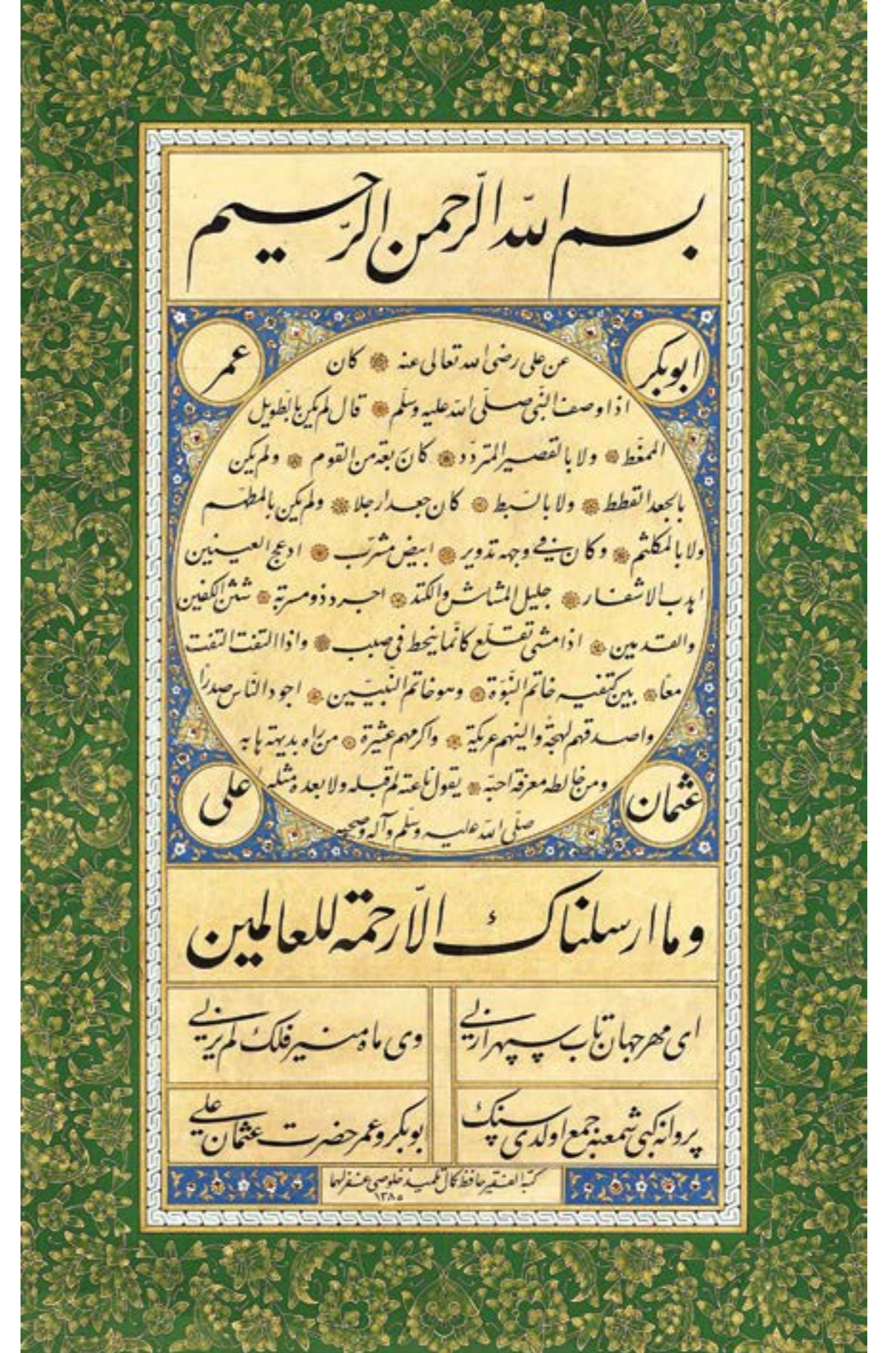
İmâmlardan Hâfız Mehmed Ziyâ Efendi'nin oğlu olarak 7 Şubat 1893 tarihinde İstanbul Kasımpaşa'da doğdu. Zeyrek'teki Sâlihâ Sultan Sıbyân Mektebi'nde ve Fâtih Rüşdî Mektebi'nde okuduktan sonra Vefâ İdâdisi'ne girdi. Bu esnâda, on dört yaşındayken babasından hıfz-ı Kur'an-ı Kerim'i tamamlayarak hâfız oldu. Ayrıca Tevfik Efendi'den Arapça ve Farsça, Manisalı Mustafa Efendi'den de dinî ilimleri tahsil etti.

Mezun olduktan sonra Dârü'l-Hilâfeti'l-Aliyye Medresesi'nin sahn kısmına girdi. Beşinci sınıftayken Dârü'l-fünûn İlâhiyât Şubesi'ne geçti. Ancak Cihan Harbi'nin patlak vermesiyle askere alındığı için ve dönüşünde de şube lağvedildiği için tahsilini tamamlayamadı. Bunun üzerine 1920 yılında Şirket-i Hayriye Ta'dâd Kalemî'nde memuriyete başladı.

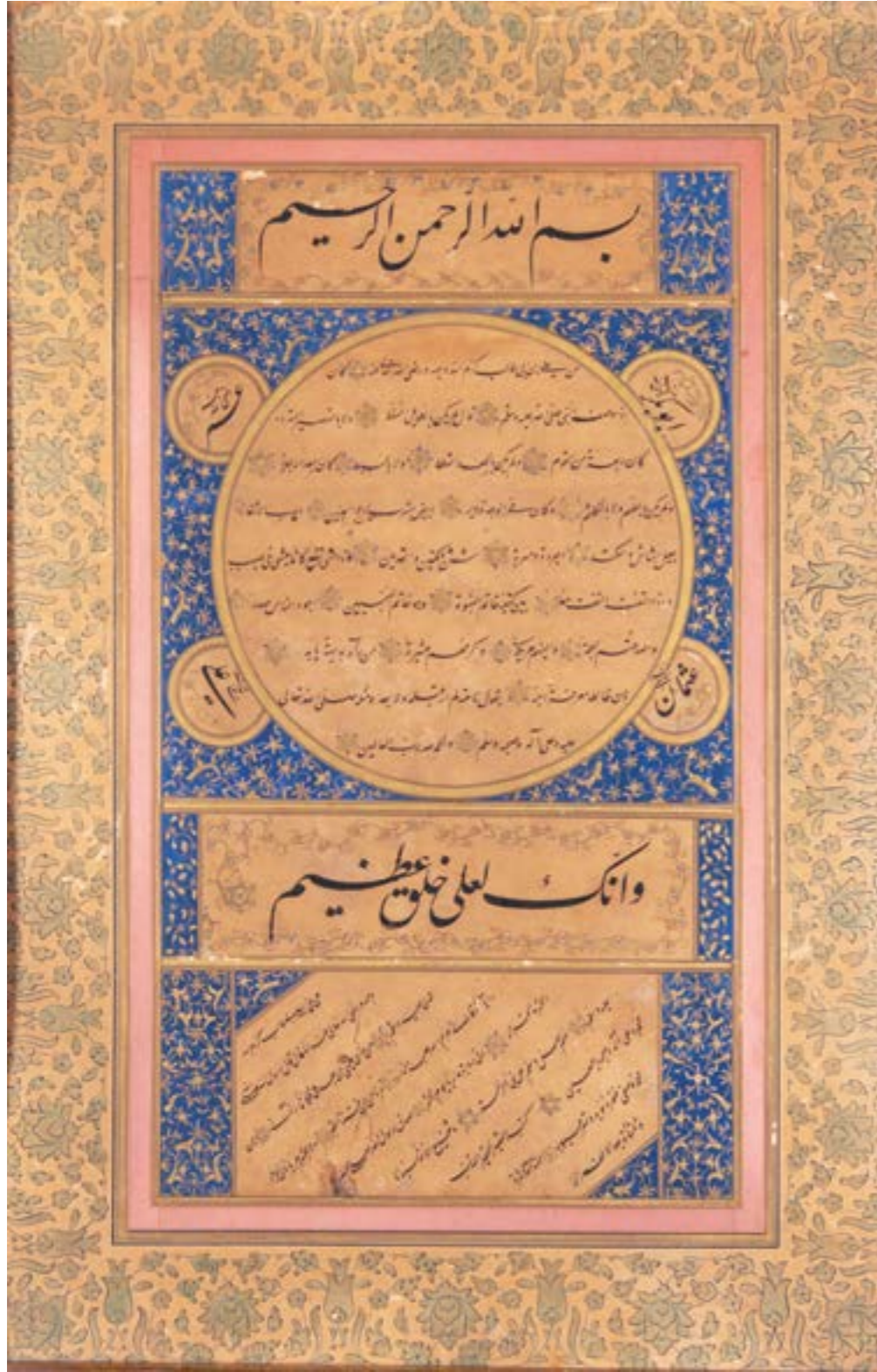
1926'da, daha sonra ismi İstanbul Ticaret Odası'na çevrilecek olan Ticâret İdâresi'ne geçti. 2. Dünya Savaşı yıllarındaki iki yıllık seferberlik görevi dışında, aralıksız otuz sene hizmette bulunduktan sonra 1956 senesinde emekliye ayrılarak, asıl şöhretini kazanacağı hüsn-i hat ve musîkî çalışmalarına ağırlık verdi. Hüsn-i hat dersleri yanında, Kubbealtı Musîkî Enstitüsü'nde Münîr Nureddin Selçuk ile birlikte musîkî dersleri verdi. 22 Haziran 1981 tarihindeki vefatını müteakib Feriköy Mezarlığı'na defnedildi.

(Kaynak: ketebe.org)

Hilye-i Şerif
Hattat: Hâfız Kemal Batanay
Ta'lik – Tezhibli Levha
Tarih: 1385
Ölçü: 46 x 70 cm
Envanter No: 40

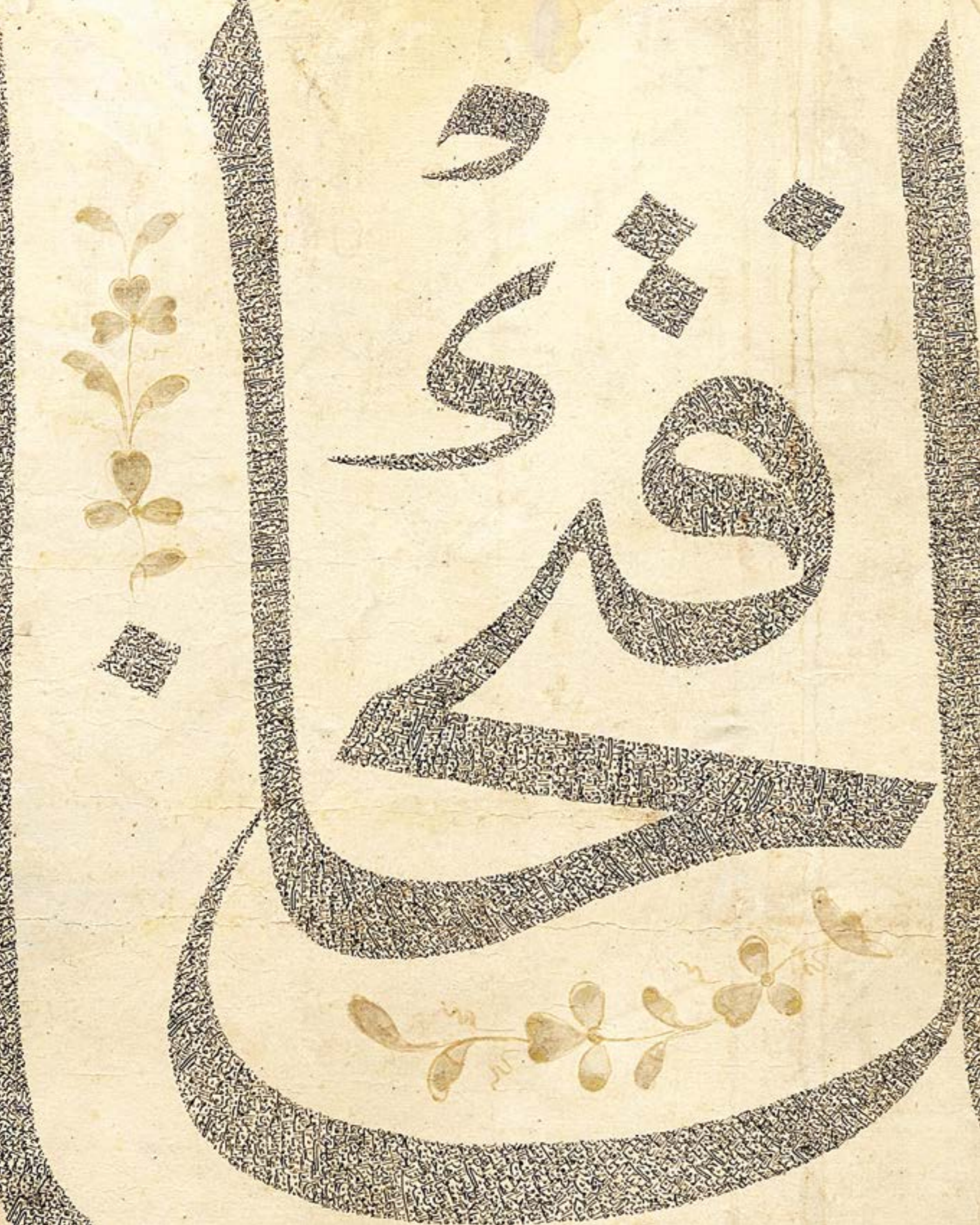

Hilye-i Şerif
Hattat: Mehmed Vasfi Efendi
Ta'lik – Celi Ta'lik
Tarih: 1311
Ölçü: 44 x 63 cm
Envanter No: 44

"Meşk"
Hattat: ?
Celi Ta'lik – Ta'lik Karalama
Tarih: 1264
Ölçü: 31 x 43 cm
Envanter No: 9

Fetih Suresi, 1. Ayet
"Şüphesiz Biz sana apaçık bir fetih verdik."
İç Kısım: Çeşitli Sure ve Ayetler
Hattat: Mehmed Nûrî Sivasî
Celî Sülûs – Gubârî
Tarih: ?
Ölçü: 70 x 95 cm
Envanter No: 13

Mehmed Nûrî Sivasi

Bâb-1 Meşihât Kalemî kâtiblerinden Sivaslı Ahmed Efendi'nin oğlu olarak İstanbul'da dünyaya geldi. Velâdet tarihi ve eğitimi hakkında herhangi bir bilgi yoktur. Hüsn-i hattı çocukluk çağındayken Abdullah Rüşdi Efendi namında bir hattattan meşk ettiği ve icâzet aldığı bilinmektedir. Bâb-1 Meşihât Kalemî'nde nice zaman görev yaptıktan sonra saltanatın ve ardından hilâfetin lağvı üzerine mecburen emekliliğe sevk edilmiştir. Son eserinin tarihine istinâden 1935 yılından sonra vefat ettiği anlaşılmaktaysa da tam tarihi ve kabir yeri tespit edilememiştir.

Mehmed Nûrî Sivâsî gubârî yazıda mâhir bir hattattır. Bilhassa meşhur hattatların yazılarından istifâde ederek, bunlardan çıkardığı kalıpların içlerini büyük bir sabırla çeşitli surelerle dolduran hattatımız, hat sanatında nevi şahsına münhasır bir ekol oluşturmayı başarmıştır. Üsküdar Yeni Vâlide Camii imamı Necmeddin Okyay'ın naklettiğine göre, 1910 senesinde bir gün Üsküdar'a geçmiş olan Sâmî Efendi, namaz için tilmizinin görev yapmakta olduğu camiye girmiş. O esnada camide bulunan Mehmed Nûrî Sivâsî'yi üstâdına takdim eden Necmeddin Okyay'ın ricası üzerine yazılarını tetkik eden Sâmî Efendi hayretini gizleyememiş ve açık sözlülüğüyle şu cevabı vermiş: *"Çıldırmadan yazılmaz."*

Gerçekten de büyük sabır gerektiren bir sürecin ürünü olan eserleri incelendiğinde, Sâmî Efendi'ye hak vermemek mümkün değildir. Bâb-1 Meşihât menşeli olduğundan daha ziyâde ta'lik yazı kalıpları kullanmış olan Mehmed Nûrî Sivâsî'nin en özgün çalışması ise Türk bayrağının ay-yıldız kombinasyonu üzerine yaptığı çalışmasıdır. Vakıf Hat Sanatları Müzesi başta olmak üzere müzelerde ve özel koleksiyonlarda çok sayıda levhası bulunmaktadır.

(Kaynak: ketebe.org)

Âl-i İmrân Suresi, 146. Ayetten bir bölüm
"Allah sabredenleri sever."

İç Kısım: Çeşitli Sure ve Ayetler

Hattat: Mehmed Nûrî Sivasi

Celi Ta'lik – Gubârî

Tarih: 1339

Ölçü: 29 x 64 cm

Envanter No: 18

Bakara Suresinin İlk 5 Ayeti

Hattat: Mâcid Ayrıl

Sülüs – Ebrulu Levha

Tarih: ?

Ölçü: 31 x 34 cm

Envanter No: 10

“Rızık, Allah’tandır.”

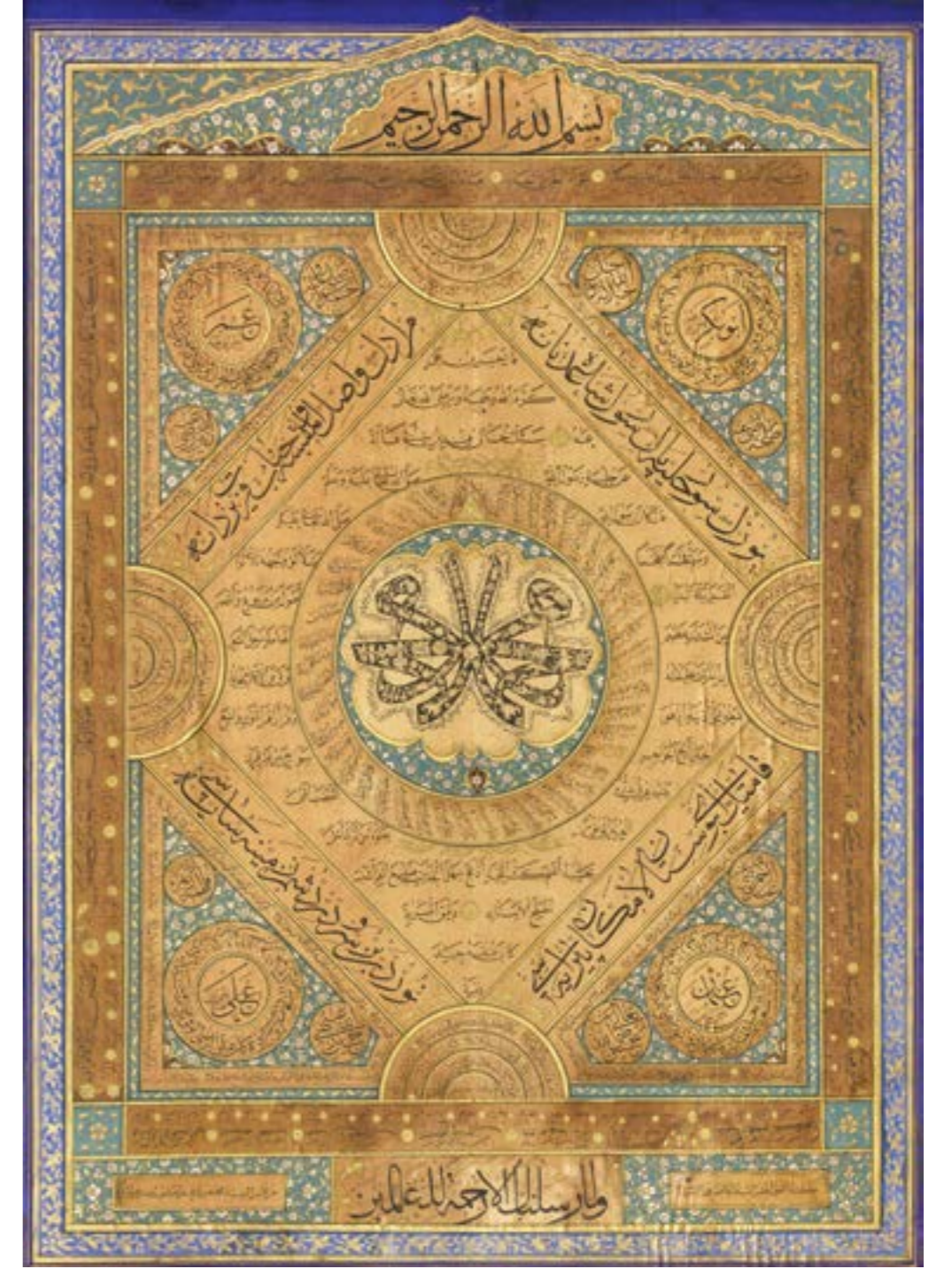
Hattat: Hasan Sırn Efendi

Celî Sülüs – Tezhibli Levha

Tarih: 1312

Ölçü: 39 x 44 cm

Envanter No: 15

Hilye-i Şerif
 Osmanlıca Beyitler:
 "Yüzün sür hilye-i pâk-ı Resûl-i Şâh-ı Adnâne
 Murâdın vâsıl olmaksâ Cenâb-ı Kurb-ı Yezdâne"
 "Kâmetin ey bûsitân-ı lâmekân pîrâyesi
 Nûrdan bir servdir düşmez zemîne sâyesi"
 Hattat: Hâfız Muhammed Surûrî
 Celî Sülûs - Muhakkak - Sülûs - Nesih
 Tarih: 1224
 Ölçü: 55 x 75 cm
 Envanter No: 14

Allah (c.c.), Muhammed (s.a.s.) ve Dört Halife
Hattat: Mahmud Celâleddin Efendi
Celi Sülüs Zerendüd
Tarih: ?
Ölçü: 40 x 54 cm
Envanter No: 70

Mahmud Celâleddin Efendi

Şeyh Muhammed Nakşibendî'nin oğlu olup Dağıstan'da dünyaya geldi. Bazı araştırmacılar h. 1163 / m. 1750 yılı dolaylarında doğduğunu ve babasının isminin de Abdullah olduğunu ileri sürmektedir. Babasıyla beraber İstanbul'a geçerek Eyüp Nişancı'sındaki Şeyh Murâd-ı Buhârî Dergâhı'na yerleşti. Hüsni hatta meraklı olduğundan, dergâhın müdavimlerinden Ak Molla Ömer Efendi'den aklâm-ı sitte dersleri aldı. Ayrıca Şeyh Abdüllatif Efendi'den de istifade etti.

Şeyh Hamdullah ve Hâfız Osman'ın eserlerinden faydalanarak azim ve gayretle yazıda kendini geliştirdi. Arayış içindeki bu döneme ait yazılarına *"Mahmûdû'l-mevdûd"* ketebesini düştüğünü Uğur Derman nakletmektedir. Derviş-meşreb bir yaşam süren ve herhangi bir memuriyette görev almayan Mahmud Celâleddin Efendi'nin geçimini tümüyle yazıdan sağladığı anlaşılmaktadır. Nitekim 1223 senesinin Zilkade ayında huzûr-ı hümayûna takdim ettiği levhalar nedeniyle günlük otuz sağ akçe tevcih edilmiştir. *"Kat'-ı merâtib ile Rumeli Kazaskeri olduğu"* şeklindeki rivayet ise herhangi bir vesikayla desteklenememektedir.

Boğaziçi'nde Beylerbeyi'ndeki hanesinde sofiyâne bir hayat süren Mahmud Celâleddin Efendi'nin neredeyse tümüyle hüsn-i hatta hasretmiş olduğu ömrü h. 1245 / m. 1829'da son bulduğunda, müntesiblerinden olduğu Eyüp Nişancı'sındaki Şeyh Murâd-ı Buhârî Dergâhı'na defnedilmiştir. *Mizânü'l-Hat'ta ise "17 Zi'l-ka'de günü 120 yaşında olduğu hâlde vefât etti"* şeklinde beyan edilmiştir.

Mezar taşının kitâbesi şöyledir:

*Hüve'l-hâyyü'l-bâki
Meşâyih-i hattâtinden cennet-mekân merhûm ve mağfûr
Mahmûd Celâleddin Efendi'nin rûhu için el-Fatihâ. Sene 1245*

(Kaynak: ketebe.org)

Mülk Suresi, 1. Ayetten bir bölüm

"O, her şeye gücü yetendir."

Bakara Suresi, 137. Ayetten bir bölüm

"Artık onlara karşı Allah sana yeter. O işitendir, bilendir."

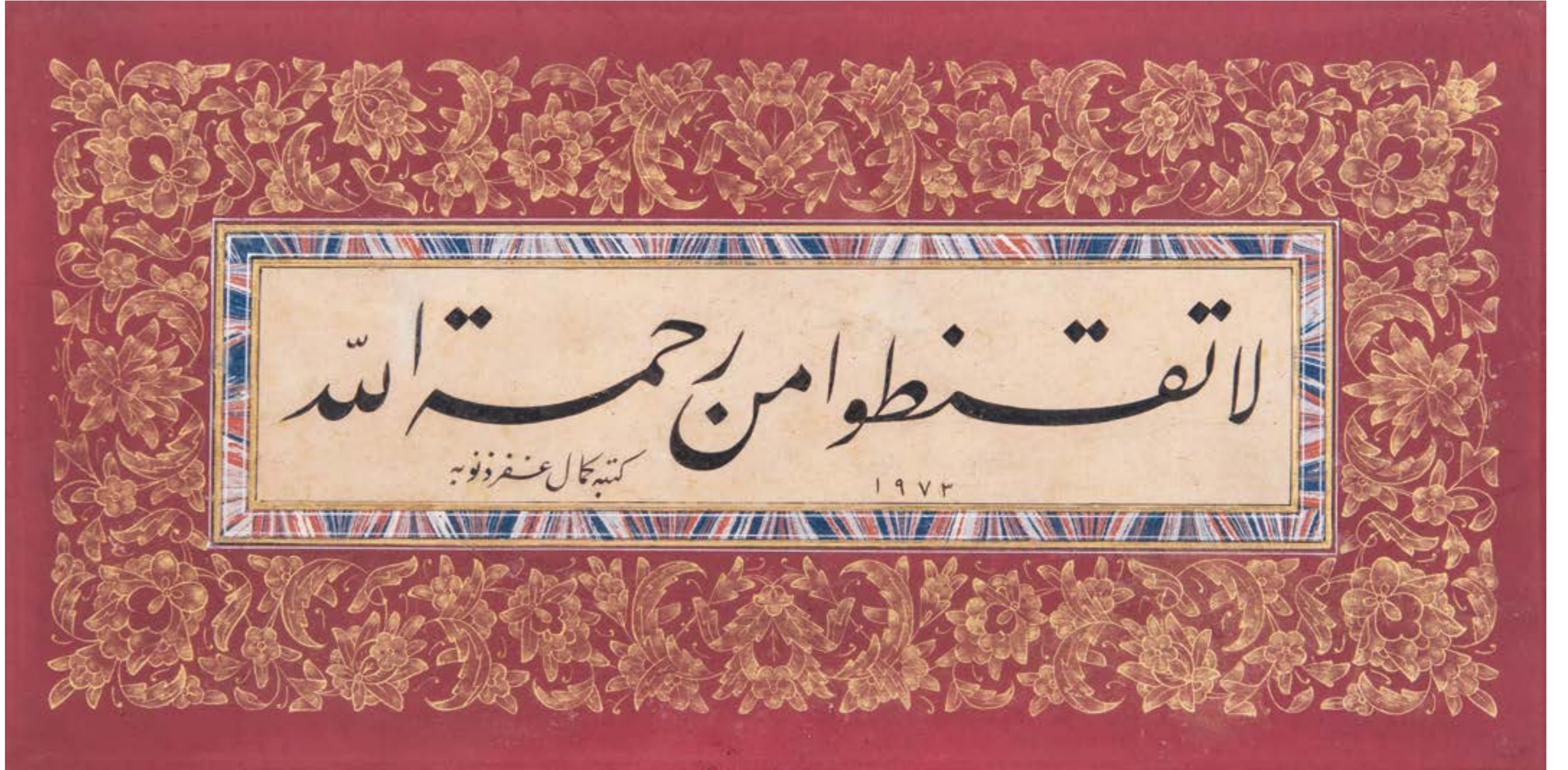
Hattat: Mahmud Celâleddin Efendi

Celî Sülûs

Tarih: ?

Ölçü: 44 x 54 cm

Envanter No: 68

Zümer Suresi, 53. Ayetten bir bölüm
"Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin."

Hattat: Hâfız Kemal Batanay

Celî Ta'lik

Tarih: 1973

Ölçü: 24 x 49 cm

Envanter No: 60

Mehmed Fehmi Efendi

1860 yılında İstanbul'da doğdu. Asıl adı Mehmed Fehmi'dir. İlk tahsiline, babası Afyonkarahisarlı İbrâhim Hilmi Efendi'nin muallim olarak görevli bulunduğu Aksaray Vâlide Rüşdiyesi'nde başladı. Hıfzını tamamladıktan sonra Kur'an ilimlerini Kasapzâde Mehmed ve II. Abdülhamid'in başımamı Hâfız Râşid Efendilerden öğrendi.

Sülüs-nesih ve icâzet yazılarını devrin tanınmış hat üstadı Şevki Efendi'den meşk edip icâzet aldı ve hocasının en önde gelen talebelerinden biri oldu. Evi, eşyası, yazıları, Aksaray'daki fırın ve bakkal dükkânı yanınca maddî sıkıntı içine düşen Fehmi Efendi, Beyazıt'taki Kâğıtçılar Çarşısı'nda hattatlık yaparak hayatını kazanmaya çalıştı. 5 Şubat 1915 tarihinde vefat etti ve Maçka Kabristanı'na defnedildi.

Aynı zamanda ressam olduğu için istifli, özellikle müsennâ yazılarda çok başarılı olan Fehmi Efendi hüsn-i hat sanatındaki değeri nisbetinde tanınmamıştır. Gubârî denilen çok ince yazıları tezyîni motif gibi kullanarak yazdığı büyük boydaki hilye-i şerif levhaları büyük emek mahsulü olup kendisinden ne önce ne de sonra yazılabilmektedir. Böyle bir hilyesi Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi'ndedir. Celî sülüs yazılarında Hacı Nazif Bey üslûbunu benimsemiştir. Aynı zamanda "İstanbul ağzı" Kur'an tilâvetinde de usta bir hâfız olarak tanınmıştır.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. M. Uğur Derman)

ESER HAKKINDA

Muhakkak, sülüs ve nesih hattı kullanılmıştır. Baş makamdaki besmele muhakkak hat ile yazılmış olup göbek çevresindeki madalyonlarda dört halifenin (Hz. Ebû Bekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali) isimleri sülüsle yazılmıştır. Ayet bölümünde sülüs hattı ile Enbiya Suresi 107.ayet "Biz seni ancak âlemlere rahmet olsun diye gönderdik" yazılı. Göbek ve etek kısmı nesih hatlı olup bu bölümde Hz. Muhammed'in (s.a.s.) fiziksel özellikleri ve ona dualar yazılmış.

Eserin tezhibi de Fehmi Efendi tarafından yapılmış. Dış pervaz kırmızı, yeşil, mavi ve sarı renklerde karanfiller, rumiler, lale ve çiçeklerden oluşan Osmanlı rokokosu tarzında natüralist üslupta tezhipli. İç pervaz ardışık stilize hatayi motifleri ile tezyinatlı olup bütün çiçeklerin içlerinde "Esmâü'n-Nebî" yazılıdır. İç yüzeyi Osmanlı tezhip sanatının en beğenilen tezyin öğeleri ile dekorlu. Barok ve rokoko tarzında kıvrık dallar, fiyonklu madalyonlar, muhtelif çiçekler ve pençler Fehmi Efendi'nin tezhip sanatında yazısı kadar başarılı olduğunu gözler önüne seriyor.

Hilye yüzeyindeki kıvrık dallar ve yapraklar ile diğer bezeme unsurlarının bordürlerinde gubari hat ile muhtelif dualar yazmış. Koltuk kısımlarındaki tezhip özellikle dikkat çekici olup turuncu renk dallar, muhtelif renkte çiçekler simetrik olarak tezyin edilmiş. Fehmi'nin hem yazısını yazdığı hem de tezhibini yaptığı müzelik eserlerden biridir. Esmâü'n-Nebî'ye bir Hilye-i Şerif'te yer verilmesi açısından da nadir nitelikte bir çalışmadır.

(Kaynak: artam.com)

Hilye-i Şerif

Hattat: Fehmi Efendi

Muhakkak – Sülüs – Nesih

Tarih: 1322

Ölçü: 70 x 92 cm

Envanter No: 36

Hilve-i Şerif
 Hattat: Fehmi Efendi
 Celi Sülüs – Sülüs – Nesih – Gubârî
 Tarih: 1315
 Ölçü: 70 x 98 cm
 Envanter No: 37

"İsmi Ahmed olan Resûldür.
Mertebesi övgüye layık olan Nebîdir.
Yaratılışı mübarek olan Halil'dir."
Hattat: Mehmed Tâhir Efendi
Celî Sülûs – Ebrulu Levha
Tarih: 1225
Ölçü: 35 x 41 cm
Envanter No: 41

Ortada: "Allah seni iki cihanda korusun"
Yûsuf Suresi, 64. Ayetten bir bölüm
"En iyi koruyucu Allah'tır. O, acıyanların en merhametlisidir."
Hattat: Bakkal Ârif Efendi
Celî Sülûs – İcâze
Tarih: 1312 (metin olarak)
Ölçü: 50 x 64 cm
Envanter No: 65

Yusuf Simin Kalem

İstanbul'da yaşadığı bilinmektedir. Hayatı, doğum ve ölüm tarihleri hakkında pek fazla bilgi bulunmamaktadır. Müstakimzade'ye göre h. 1050 (m. 1640) tarihinde hayattadır. Sülüs ve nesih yazıyı Yusuf Demircikulu Efendi'den meşk etmiştir. Gülşeniyîye tarikatına bağlı olduğu için çoğu zaman imzalarında Gülşeni ifadesini kullanmıştır. Pek az eseri günümüze kadar ulaşmıştır.

Kaynak: Türk Hattatları (Şevket Rado), Tuhfe-i Hattâtîn (Müstakimzâde Süleyman Sadeddin)

Eserin Meâli

İkinci altın durağa kadar metnin tercümesi:

Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: "Size amellerinizin en hayırlısını, Melikiniz olan Allah katında en değerlisini, altın ve gümüş dağıtmaktan daha hayırlı ve derecelerinizi daha çok yükselten, düşmanla karşılaşıp sizin onları öldürmenizden, onların da sizi öldürmesinden daha hayırlı bir şeyi size haber vereyim mi?" Ashab "Evet" dedi. Allah Rasûlü (s.a.s.) "(Bu amel) Allah Teâlâ'yı zikretmektir" buyurdu. (Tirmizî, 3377)

Dördüncü altın durağa kadar metnin tercümesi:

Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: "Kim yatağına temiz (abdestli) olarak girer ve uyku bastırınca kadar Allah'ı zikrederse; gecenin herhangi bir saatinde uyanıp da Allah'tan dünya veya âhiret hayırlarından bir şey isterse Allah Teâlâ istediğini ona mutlaka verir." (Tirmizî, 3526; Taberânî, 8/147.)

Altıncı altın durağa kadar metnin tercümesi:

Mekki, Medeni, Hâşimî, Kureyşî, Tihâmî olan Rasûl (s.a.s.): "Cennet bahçelerine uğradığınız zaman onlardan istifade edin." buyurdu. Ashab-ı Kiram da (r.anhüm) "Cennet bahçeleri nerelerdir ya Rasûlallah?" dediler. Efendimiz (s.a.s.) de "Zikir halkalandır." buyurdu. (Tirmizî, 3510.)

Sekizinci altın durağa kadar metnin tercümesi:

Rasûlullah (s.a.s.) şöyle buyurdu: "Âlimlerin eti zehirlidir. Tadan hasta olur, yiyen ölür." (Bu bir hadis değildir. Meşhur hadis âlimi İbn Asâkir'in sözüdür. (ö. 620/1223) Hucurât Suresi'nde geçen "Sizden biriniz kardeşinin etini yemekten hoşlanır mı?" ayetiyle ilgili olarak söylemiştir. Hataen Hz. Peygamber'e nispet edilmiştir.)

Eserin son kısmında Peygamber Efendimize salat u selâm yer almaktadır:

"Allahümme salli ve sellim ala eşrefi'l-halki Muhammedin ve âlihi ecmaîn. en-Nebiyîne't-tâhirîn, ve sellim teslîmen kesîran kesîrâ. Kesîrân ilâ yevmi'l-haşri ve'l-karâri mâ dârne'-duhûri ve'l-eyyâm."

Hadis-i Şerif

Hattat: Yusuf Simin Kalem

Nesih – Ebrulu Levha

Tarih: ?

Ölçü: 21 x 29 cm

Envanter No: 35

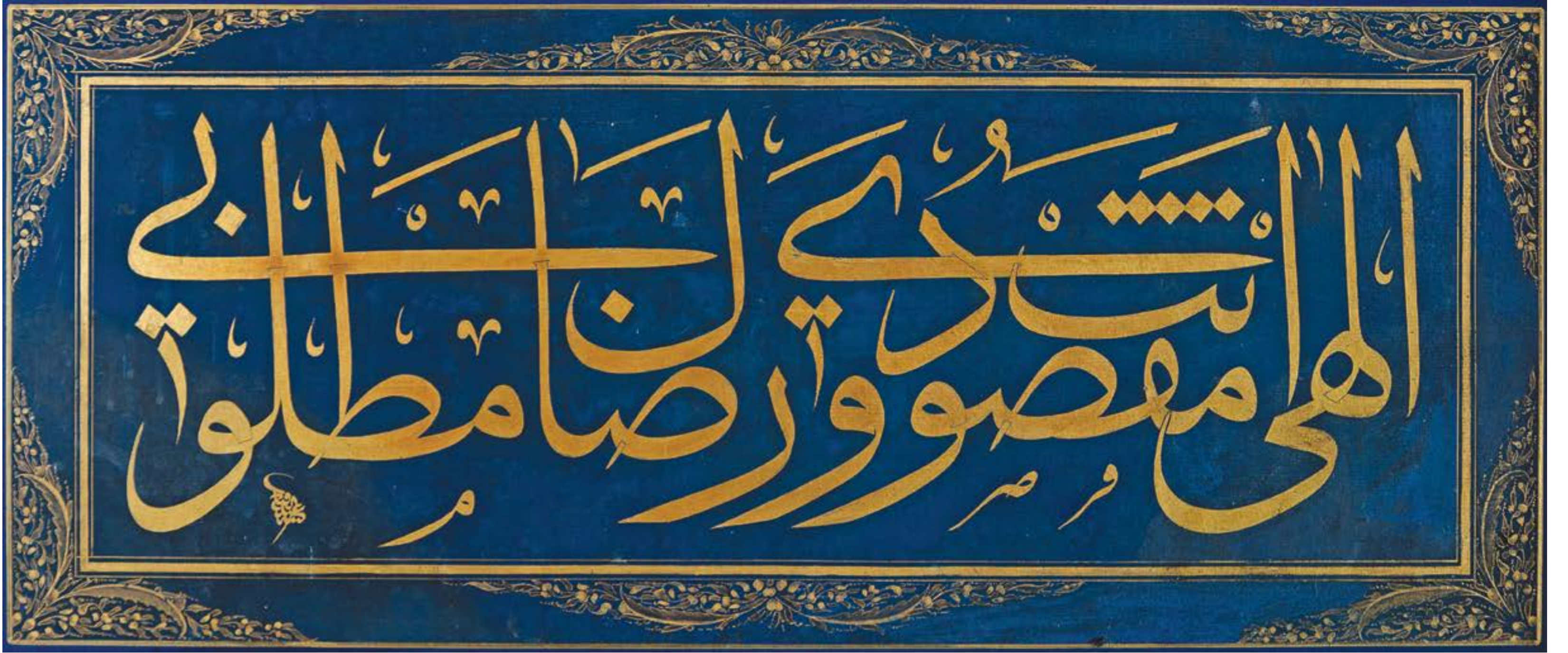

Hilye-i Şerif
Hattat: Aziz Rifâî Efendi
Sülüs – Nesih
Tarih: ?
Ölçü: 35 x 49 cm
Envanter No: 63

Hilye-i Şerif / İcâzetnâme
Hattat: ?
Sülüs – Nesih – İcâze
Tarih: 1296
Ölçü: 44 x 59 cm
Envanter No: 46

"Allah'ım, maksadım Sensin ve amacım Senin rızanı kazanmaktır."

Hattat: Abdülfettâh Efendi

Celi Sülüs – Zerendûd

Tarih: ?

Ölçü: 32 x 67 cm

Envanter No: 3

"Ey hak yolundaki insafli kiři, benim çizgime uy!"

Nesih Metin: Hadis-i Şerif

Hattat: Muhammed Ali Ulvi

Sülüs – Nesih Tezhibli Kıt'a

Tarih: ?

Ölçü: 28 x 36 cm

Envanter No: 16

"Kulun günahlarını itiraf etmesi, mağfiret sebebidir."

Nesih Metin: Hadis-i Şerif

Hattat: Seyyid Muhammed Şekerzâde

Sülüs – Nesih Tezhibli Kıt'a

Tarih: ?

Ölçü: 30 x 38 cm

Envanter No: 91

Kadıasker Mustafa İzzet Efendi

Destân Ağazâde Mustafa Ağa'nın oğlu olarak h. 1216 / m. 1801'de Tosya'da doğdu. Babasının vefatı üzerine, annesi tarafından çocuk denebilecek bir yaşta İstanbul'a gönderilir. Henüz 13 yaşında ve Fâtih'teki Baş Kurşunlu Medresesi'nde ilim tahsil ederken Bahçekapısı'ndaki Hidâyet Cami'nde Cuma selâmlığına çıkan Sultan Mahmud'un huzurunda edâ ettiği na't-ı şerîfin beğenilmesi üzerine Silâhdâr Gâzî Ahmed Paşazâde Ali Bey'in himâyesine verilir.

Onun dâiresinde tahsil ve terbiye görüp hüsn-i hat dersleri aldıktan sonra Galata Sarayı'na çerağ edilir ve 1820'de Silâhdâr Ali Paşa'nın iltimasıyla Enderûn'a alınır. Burada da Kômürcüzâde Hâfız Şeydâ'dan musikî dersleri alıp neyzenlik ve hânendeliğe çalışır. Ancak daha sonra askerliğe geçmek arzusuyla saraydan çerağ olmak ister. Kabul görmemesi üzerine 1829'da hac vazifesini ifâ etmek üzere saraydan ayrılır.

İstanbul'a döndükten sonra Mahmud Paşa Hamamı civarında bir haneye yerleşerek saray yaşantısından uzak durmaya çalışır. Ancak bir Ramazân günü Bayezid Cami'nde kamet aldığına şahit olan Sultan Mahmud, hizmetini terk ettiği için kendisine pek ziyade kızarak nefyine fermân verir. Araya girenlerin delâletiyle affedilerek, tekrar Sultan Mahmud'un muhabbetini kazanan Mustafa İzzet Efendi, ömrünün sonuna kadar sultanın sâz nevbetlerine devam eder. Muhtelif tarihlerde muzıka ve hademe-i hümâyûnun hutût muallimliklerine tayin edilir.

Sultan Abdülmecid'in cülüsünden sonra da Eyüp Sultan Cami hitâbetine getirilir. Ayrıca Lâleli Cami Evkafı'nın kaymakamlığı da uhdesine tevcih edilir. 1261 senesi Muharrem'inde (Ocak-1845) Eyüp Sultan Cami'nde Sultan Abdülmecid'in huzurunda okuduğu hutbe pek ziyâde beğenildiğinden imâm-ı sâni-i sultânî olur. Bu arada ilmiye kademelerinde de hızla yükselerek muhtelif tarihlerde Selânik, Mekke ve İstanbul kadılığı payelerini elde eder. Receb-1265/Mayıs-1849'ta da Anadolu Kazaskerliği pâyesini alır.

O yıl baş-imâm olan Mustafa İzzet Efendi'ye ilâve olarak Rumeli Kazaskerliği pâyesi verilir. Ertesi sene şehzâdegânın yazı muallimliğine ve Şehzâde Abdülaziz'in müzâkerecilik hizmetine tayin olunur. 1852'de imâmlıktan ayrıldıktan sonra iki def'a Meclis-i Vâlây-ı Ahkâm-ı Adliyye'ye âza ve ardından fiilen Rumeli Kazaskeri olup "hasbe'l-usûl Reisü'l-ulemâ ve Nâkibü'l-eşrâf" olur.

Meclis-i Vükelâ'ya me'murken 16 Kasım 1876 tarihinde vefat eden Mustafa İzzet Efendi, müntesiblerinden olduğu Tophâne'deki Kadirihâne Tekkesi'nin hazîresinde medfundur. Defni esnâsında, fazilet sâhibi bir zâtın "Efendiler, buraya gömdüğümüz bir ma'arif sandığıdır!" dediği menkûldür. Mezar taşıdaki kitâbe şâkirdlerinden Muhsinzâde Abdullah Bey tarafından yazılmıştır.

(Kaynak: ketebe.org)

Hz. Ali – Hz. Fâtıma

Hattat: Kadıasker Mustafa İzzet Efendi

Celî Sülûs Tezhibli Levha

Tarih: ?

Ölçü: 63 x 63 cm

Envanter No: 97

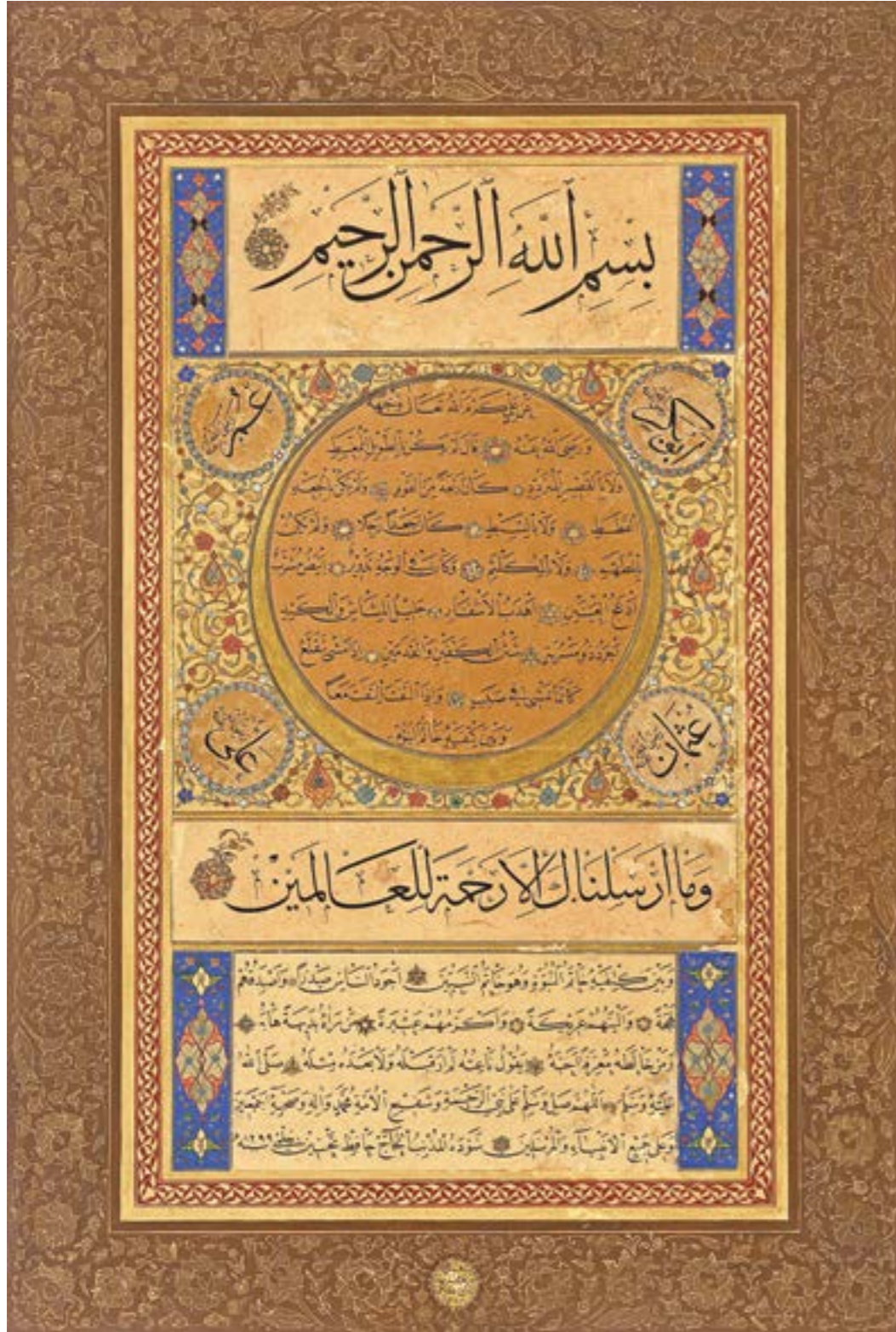
Mü'min Suresi, 44. Ayetten bir bölüm
"Ben işimi Allah'a havale ediyorum.
Kuşkusuz Allah kullarını hakkıyla görendir."

Hattat: Kadıasker Mustafa İzzet Efendi
Celi Sülüs Tezhibli Levha

Tarih: ?

Ölçü: 38 x 82 cm

Envanter No: 96

Hilye-i Şerif
Hattat: Hâfız Tahsin Hilmi Efendi
 Sülüs – Nesih – Muhakkak
Tarih: 1299
Ölçü: 38 x 55 cm
Envanter No: 71

Hilye-i Şerif
Hattat: Yahyâ Hilmi Efendi
 Sülüs – Nesih – Muhakkak
Tarih: 1317
Ölçü: 44 x 59 cm
Envanter No: 100

İbrahim Sükûti Efendi

Ömer Sükûti Efendi'nin oğlu olarak İstanbul'da doğdu. Tahsili sırasında Deli Osman Efendi'den sülûs ve nesih meşk ederek icâzet aldı. Defterdâr'daki Esmâ Sultan Sarayı'nın bekçiliğiyle meşgulken "hattatlık vadi'ine sülûk ile nâmdâr ve sâhib-i iştihâr" olup h. 1250 / m. 1834-1835 senesinde vefat etti. Edirnekapısı'nda Lâ'li Hacı Mustafa Efendi Çeşmesi civarında medfûndur.

Mezar taşının damadı Mustafa Hilmî Efendi tarafından sülûsle yazılmış kitâbesi şöyledir:

Hüve'l-hayyü'l-bâkî

Kıdvetü'l-hattatîn ve'r-râkımın ve umdetü'l-esâtize'l-kâmilîn âlimü'l-esrâr sâhibü'l-âsâr rahmetullahi te'alâ aleyi'l-gaffûr hattat es-Seyyid İbrahimü'l-sükûtî Efendi rûhiyçün Fâtihâ. Sene 1250
Ketebehü dâmad el-merhûm.

(Kaynak: ketebe.org)

Hilye-i Şerif

Hattat: İbrahim Sükûti Efendi

(Osman Efendi'nin talebesi)

Sülûs – Nesih – Gubârî

Tarih: 1234

Ölçü: 58 x 66 cm

Envanter No: 99

"Haramla beslenen vücud, cennete giremez."

Hattat: Hâfız Osman Efendi

Sülüs – Nesih Kit'a

Tarih: ?

Ölçü: 18 x 25 cm

Envanter No: 52

Nisâ Suresi, 78. Ayetten bir bölüm

"De ki hepsi Allah'tandır."

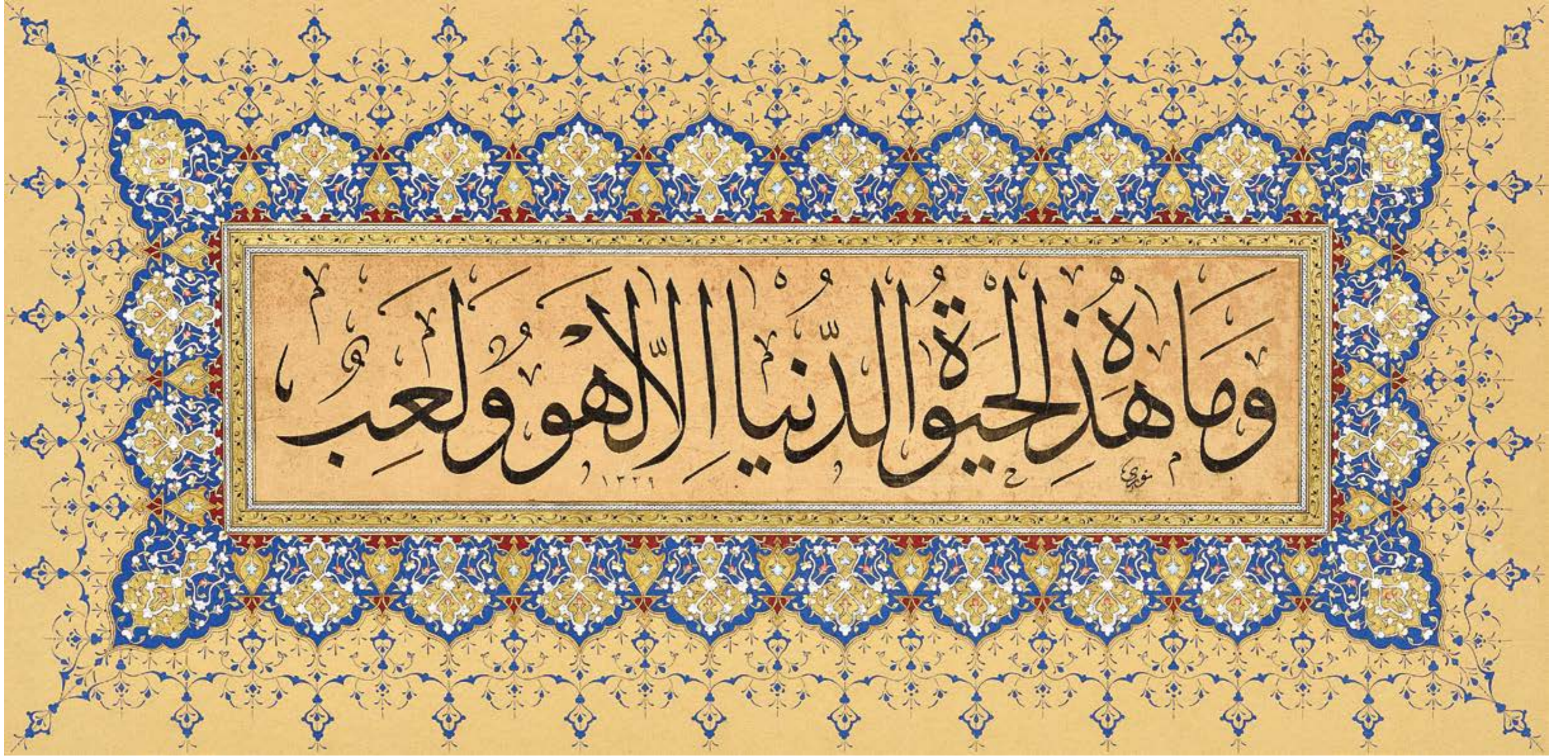
Hattat: Çarşambalı Ârif Bey

Celî Sülüs Zerendûd

Tarih: 1308

Ölçü: 79 x 96 cm

Envanter No: 56

Ankebüt Suresi, 64. Ayetten bir bölüm

"Dünya hayatı, oyun ve eğlenceden başka bir şey değildir."

Hattat: Beşiktaşlı Nuri Korman

Celi Sülüs Tezhibli Levha

Tarih: 1329

Ölçü: 42 x 74 cm

Envanter No: 107

Fâtiha Suresi
Hattat: Hâmid Aytaç
Celî Sülûs Tezhibli Levha
Tarih: 1390
Ölçü: 60 x 75 cm
Envanter No: 102

"Muhammed Aleyhisselâm"
Hattat: Tahsin Efendi
Celî Sülûs Müsennâ
Tarih: 1291
Ölçü: 24 x 33 cm
Envanter No: 89

Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi

İstanbul'da dünyaya geldi, kesin doğum tarihi belli değildir. Ancak ta'lik hattında babası Yesârî Mehmed Esad Efendi'den 1202 (1787-88) yılında icâzet aldığı ve 1792'de babasıyla beraber hacca gittiği göz önüne alınarak 1770'li yılların başında doğduğu söylenebilir. Babasından icâzet aldığı yıl Mehmed Emin Bey, 1789'da Osman el-Üveysî aynı kıtalarla bu icâzeti tasdik ettiler.

Mustafa İzzet Efendi 1842'de Matbaa-i Âmire'nin idaresini yürüttü. Türkiye'de hurde ta'lik hattı ile kitap basımına Yesârîzâde'nin yazdığı harflerden dökülen kalıplarla ve onun nezaretiyle başlandı. İlk basılan eser Kasabbaşızâde İbrâhim Efendi'nin Risâle-i İ'tikâdiyye'sidir. 1846'da fiilen Rumeli kadıaskerliğine getirilen Mustafa İzzet Efendi 23 Haziran 1849 tarihinde vefat etti. Fâtih medreselerinin arkasında kalan Tûtî Abdüllatif Efendi Medresesi'ndeki küçük hazîrede gömülü bulunan, kabir kitâbesini yazdığı babasının yanına defnedildi.

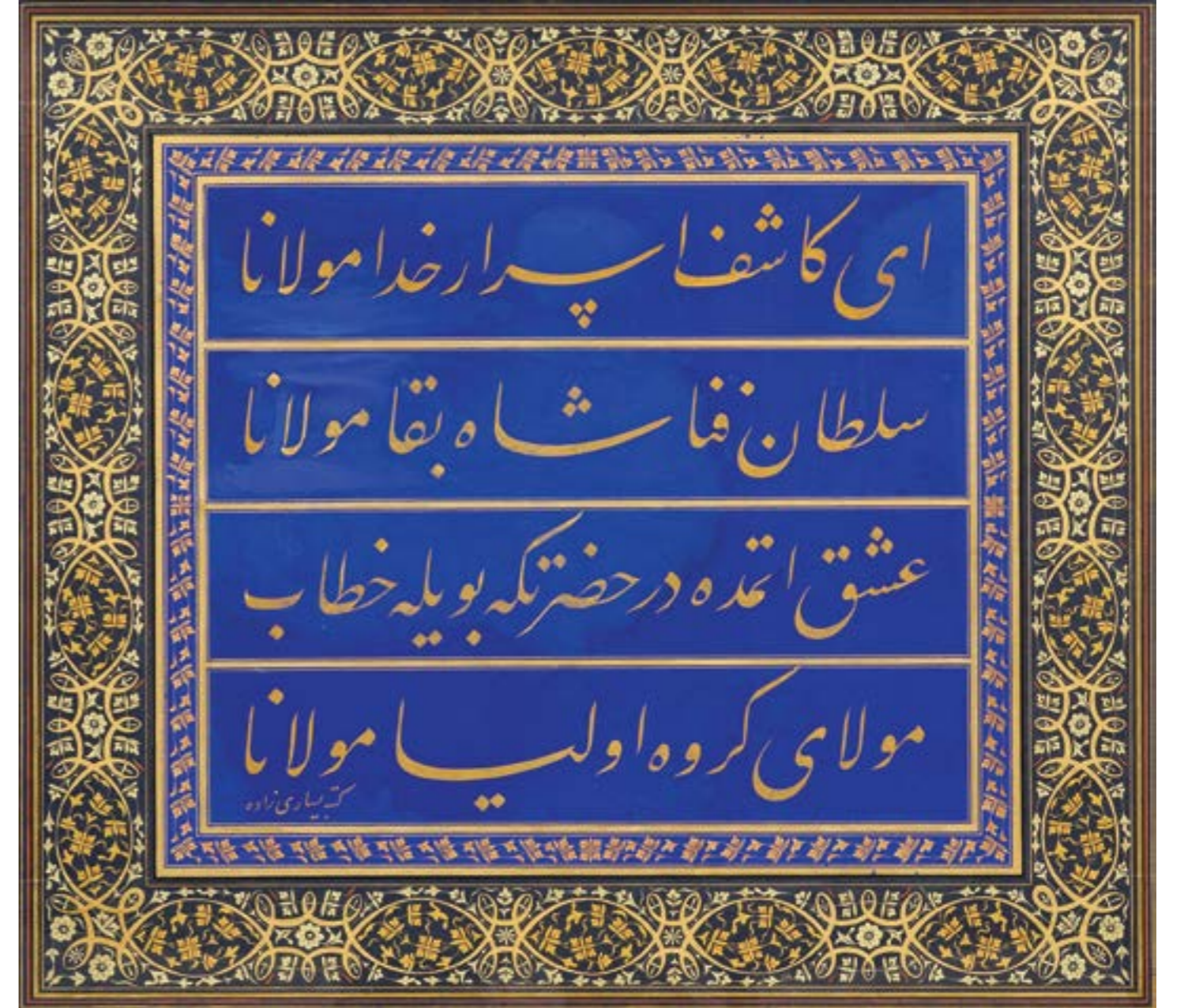
Bu semtin 1917'de yangın geçirmesinin ardından caddenin genişletilmesi esnasında hazîrenin de yola gitmesi üzerine tahminen 1925 yılında mezar kitâbeleri Türk ve İslâm Eserleri Müzesi'ne kaldırıldı ve bir müddet sonra da Fâtih Camii hazîresine getirilip dikildi. Ancak her iki üstadın nakledilmeyen kemik bakiyeleri günümüzde adı Yesârîzâde olan caddenin altında kalmıştır. Yesârîzâde'nin mezar kitâbesi talebesi Ali Haydar Bey tarafından celî ta'lik hattıyla yazılmıştır.

Önceleri babası Mehmed Esad Efendi'nin tavrında celî ta'lik yazan Mustafa İzzet, zamanla üslûbunu değiştirmiş ve mektep kabul edilen kendine has üslûbu tam olarak 1815'ten itibaren teşekkül etmiştir. 1824'ten sonra hattatlığının zirvesine ulaşan ve Türk ta'lik hattını bilhassa celîde olgunluğa erdiren Yesârîzâde, altmış yıl kadar devam eden sanat hayatında sürekli yazmıştır. Vefatından sonra terekesinden 65.000 satır celî ta'lik kalıbı çıktığını Hattat Sâmî Efendi rivayet etmektedir.

Zamanla yok olanlar hesaba katılmasa bile bugün İstanbul âbideleri üzerinde imzasıyla yüzden fazla kitâbesi kalan yegâne hattat Yesârîzâde'dir. Kendisi ilm-i menâzıra da (perspektif) vâkîf olduğundan yükseklere asılacak celî ta'lik yazılann harf cesâmetini ayarlamasını ve konulacağı yere göre harf ölçülerini genişletmesini çok iyi bilirdi. III. Selim, II. Mahmud ve Sultan Abdülmecid devirlerinde yazılan celî ta'lik kitâbelerin pek çoğu onun kaleminden çıkmıştır. Rastlanan en eski imzalı eseri, Tersâne-i Âmire'deki 1209 tarihli yetmiş dört beyitlik darağacı (maçuna) kitabesidir. Topkapı Sarayı dâhilinde hâlen mevcut olanlar dışında yıkılan bazı âbidelerin Yesârîzâde'ye ait kitâbeleri de sarayın taş kitâbeler bölümünde korunmaktadır.

Mustafa İzzet Efendi talebe yetiştirmeye de zaman ayırmıştır. Evinin haftanın birkaç günü talebelerle ve hat malzemesi satanlarla doluğu bilinmektedir. Bilhassa saray mensupları arasında birçok kimseye hat meşk ettiği zamanımıza gelen icâzetnâmelerden anlaşılmaktadır. Hat sanatını yeni nesillere öğreten ve bu sahada eser veren talebeleri arasında Melekpaşazâde Ali Haydar, Hasan Şevki Bey, Kadıasker Mustafa İzzet, Kıbrısîzâde İsmâil Hakkı, Abdülfettah ve Bursalı Ali Rızâ Efendiler meşhur hattatlardandır.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. M. Uğur Derman)

*Ey kâşif-i esrâr-i Hüdâ Mevlânâ
Sultân-ı fenâ şâh-ı bekâ Mevlânâ
Aşk etmededir hazretine böyle hitâb
Mevlâ-yı gürûh-ı evliyâ Mevlânâ
Şeyh Galib*

Hattat: Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi
Celî Ta'lik Zerendûd

Tarih: ?

Ölçü: 53 x 60 cm

Envanter No: 66

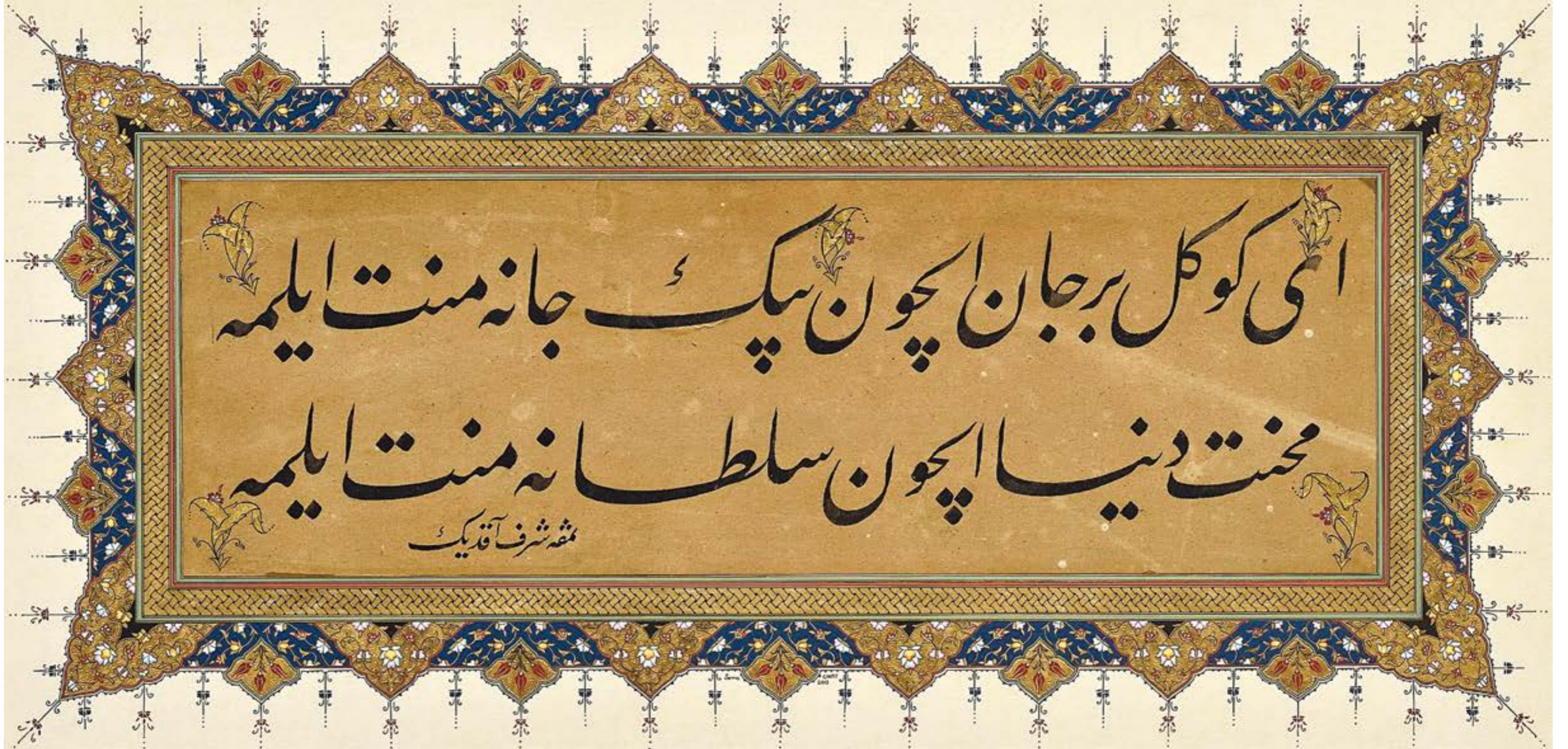
Allah (c.c.), Hz. Muhammed (s.a.s.),
Hz. Hasan, Hz. Hüseyin ve Dört Halifenin İsimleri
Hattat: Şeyh Süleyman Vehbi Efendi
Celi Sülüs – İcâze
Tarih: 1250
Ölçü: 43 x 56 cm
Envanter No: 79

"Gönül, sana yokluk saltanatını başışarlarsa o saltanatın en
ehemmiyetsiz hududu, aydan balığa kadardır.
Meyhane kapısında kalender rintler bulunur, sultanlık tacını
onlar alır ve onlar verirler."

Hâfız'dan
Hattat: Mehmed Nakşi bin Abdullah
Ta'lik Mâil Kıta
Kat' Sanatı
Tarih: ?
Ölçü: 24 x 32 cm
Envanter No: 85

"Ey gönül, bir cân için bin cânâ minnet eyleme
Mihnet-i dünya için sultana minnet eyleme"

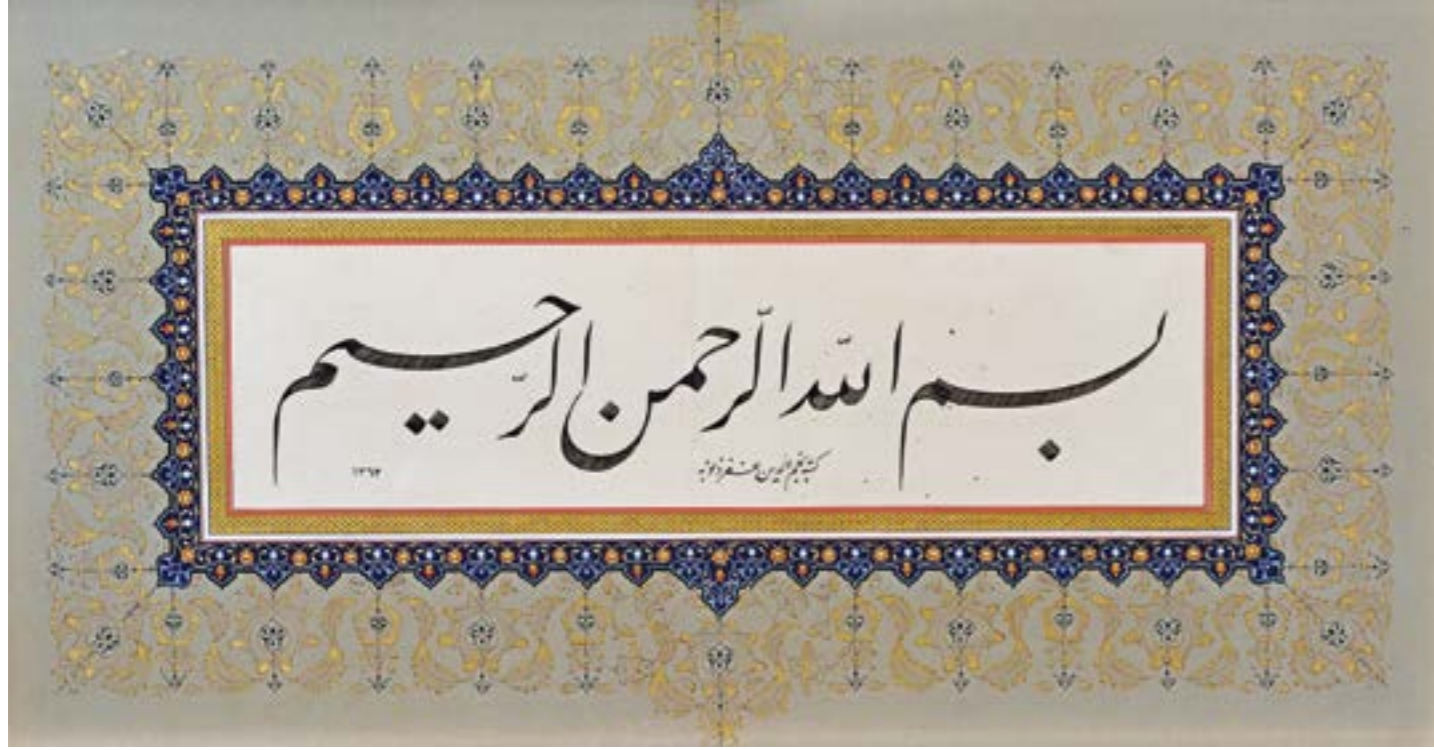
Hattat: Şeref Akdik
Tezhib: Sema Onat
Celi Ta'lik
Tarih: ?
Ölçü: 40 x 68 cm
Envanter No: 81

Besmele-i Şerif
"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"
Hattat: Mustafa Halim Özyazıcı
Celî Ta'lik Tezhibî Levha
Tarih: 1384
Ölçü: 36 x 74 cm
Envanter No: 98

Hilye-i Şerif
Hattat: Hasan Rıza Efendi
Sülûs – Nesih
Tarih: 1317
Ölçü: 32 x 41 cm
Envanter No: 47

Besmele-i Şerif
"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"
Hattat: Necmeddin Okyay
Celi Ta'lik Tezhibli Levha
Tarih: 1363
Ölçü: 33 x 61 cm
Envanter No: 82

Hilye-i Şerif
Hattat: Hasan Rıza Efendi
Sülûs – Nesih
Tarih: 1297
Ölçü: 36 x 44 cm
Envanter No: 53

Prof. Emin Barın

1913 yılında Bolu'da doğdu. Müderris Mehmed Efendi'nin torunu; hattat, müzehhib ve mücellid Hâfız Tefvîk Efendi'nin oğludur. İlkokulun son sınıfındayken babasını kaybetti. Bundan sonra kendisiyle, babasından yazı meşk etmiş olan ortaokul resim öğretmeni Lutfi Nâmi Bey ilgilendi ve ona klasik sanatlarımızın zevkini aşıladı. Ortaokulu bitirince Lutfi Bey'in teşvikiyle, İstanbul Erkek Öğretmen Okulu parasız yatılı imtihanını kazanarak bu mektebe girdi ve 1932'de buradan mezun oldu.

1933'te bir yıl ilkokul öğretmenliği yaptıktan sonra Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'ne kaydoldu ve 1936'da buradan da mezun oldu. Aynı yıl Millî Eğitim Bakanlığı'nca açılan Avrupa matbaacılık ve klişecilik ihtisası imtihanını kazandı. İhtisasa gitmeden önce altı ay süreyle İstanbul Millî Eğitim Basımevi'nde staj yaptı. Ayrıca Güzel Sanatlar Akademisi (bugün Mimar Sinan Üniversitesi) Türk Süsleme Sanatları Bölümü'nde Reisülhattâtın Kâmil Akdik'ten hat, Necmeddin Okyay'dan klasik Türk ciltçiliği dersleri aldı.

1938'de Almanya'da Prof. Dorfner'in özel cilt okulunda bir yıl çalıştı. Leipzig'de Kitapçılık ve Matbaacılık Akademisi'ne girdi. 1943'te ihtisasını tamamlayarak yurda döndü. Millî Eğitim Basımevi'nde teknik büro şefi olarak göreve başladı. 1944'te Güzel Sanatlar Akademisi'nde yazı tasarımı (Latin harfleriyle) dersleri öğretim üyesi oldu. 1951'de bugün Çemberlitaş'ta bulunan Barın Cilt ve Yazı Atölyesi'ni, ayrıca 1955'te akademi bünyesinde Dekoratif Sanatlar Bölümü'ne bağlı olarak bir yazı ve cilt atölyesi kurdu. 1983'te Mimar Sinan Üniversitesi Grafik Ana Sanat Dalı öğretim üyeliğinden emekli oldu. Daha sonra sözleşmeli olarak Geleneksel Türk El Sanatları Bölümü'nde hat, cilt restorasyonu derslerini ölümüne kadar devam ettirdi. 29 Aralık 1987'de İstanbul'da vefat etti. Kabri Zincirlikuyu Mezarlığı'ndadır.

Mehmet Emin Barın Almanya'da ihtisasını tamamlayıp yurda döndükten sonra 1944-1961 yılları arasındaki çalışmalarını Latin harfleri, geleneksel ve endüstriyel cilt yapımı ve restorasyonu üstünde yoğunlaştırmış, bu alanda eserler vermiştir. 1961'den sonra grafik sanatları konusundaki birikimi ve Latin harflerini kullanmadaki büyük ustalığı ile birlikte geleneksel hat sanatımıza yönelmiştir. Bu sahada da yüzyıllar boyu yerleşmiş kaide ve üslupların dışına çıkarak orijinal ve çağdaş eserler meydana getirmiştir. Özellikle küfî ve divanî karakterde verdiği eserlerle yeni bir ekol meydana getirmiştir denilebilir. Kompozisyon gücü fevkalâde olan Emin Barın, ilhamını geleneksel sanatlarımızın biçim ve formlarından aldığı gibi çağdaş soyut resmin değişik akımlarından da doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenmiş ve hatta onları etkileyecek eserler üretmiştir. Ayrıca geleneksel hat sanatımızdan ilham alarak Latin harfleriyle de çok değişik orijinal kompozisyonlar yapmıştır. Restorasyon konusunda da uzman olan sanatçı pek çok yazma eseri onararak müzelerimize ve özel koleksiyonlara kazandırmıştır.

Milletlerarası Hamburg Kitap Sergisi'nde "Olimpiyat" adlı kitabı ile cilt dalında birincilik ödülünü (1938), Milletlerarası Brüksel Sergisi'nde "Fâtih Divanı" kitap cildi ile yine birincilik ödülünü (1958), Kültür Bakanlığı'nın şükran ödülünü (1983), "Ya Rahîm" adlı hat tasarımı ile de Türkiye İş Bankası'nın büyük ödülünü (1984) alan Emin Barın'ın bazı önemli sergileri şunlardır: Güzel Sanatlar Akademisi'nde yazı ve cilt (1943), Dublin Güzel Sanatlar Akademisi'nde hat (1977), Kültür Bakanlığı adına Cezayir, İstanbul, Cidde, Bağdat ve Paris'te hat sergileri, Dışişleri Bakanlığı adına Malezya'da hat sergisi, 1983 ve 1985'te İstanbul'da hat sergisi. Son sergisini 1987'de öğrencileriyle birlikte yine İstanbul'da açmıştır.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. İlhami Turan)

Besmele-i Şerif
"Rahmân ve Rahîm olan Allah'ın adıyla"

Hattat: Emin Barın
Celi Divânî Müsennâ

Tarih: 1985

Ölçü: 40 x 40 cm

Envanter No: 75

Allah (c.c.) – Muhammed Aleyhisselâm
Hattat: Hâfız Muhammed Ziyâuddin el-Eyyûbi
Celi Sülûs – İcâze Tezhibli Levha
Tarih: 1288
Ölçü: 25 x 26 cm
Envanter No: 88

“Senin fikrin sana yeter”
Hattat: Kadiasker Mustafa İzzet Efendi
Celi Sülûs Zerendûd Tezhibli Levha
Tarih: ?
Ölçü: 46 x 47 cm
Envanter No: 101

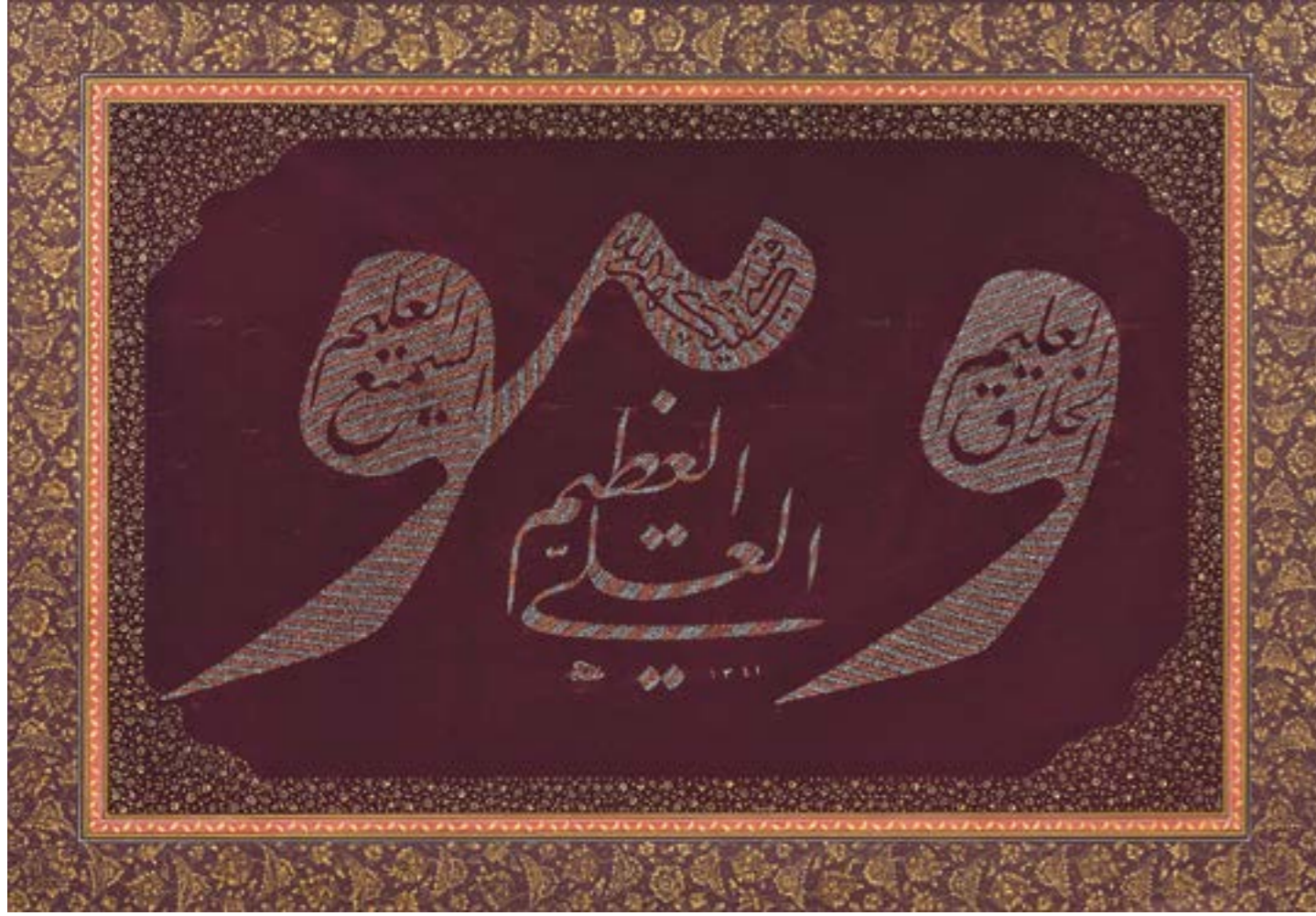
Bakara Suresi, 149. Ayetten bir bölüm
"Yüzünü Mescid-i Haram tarafına çevir."

Hattat: Hâmid Aytaç
Celi Sülüs – Tezhibli Levha

Tarih: 1390

Ölçü: 60 x 127 cm

Envanter No: 26

"O her şeyi işiten ve bilendir."

"O yücedir, mutlak büyüktür."

"O yaratıcıdır ve her şeyi bilendir."

Bakara Suresi, 137. Ayetten bir bölüm

"Artık onlara karşı Allah sana yeter. O işitendir, bilendir."

İç Kısım: Çeşitli Sure ve Ayetler

Hattat: Mehmed Nûri Sivasi

Celi Ta'lik - Gubârî Tezhibli Levha

Tarih: 1341

Ölçü: 59 x 82 cm

Envanter No: 104

Hadis-i Şerif

"Ben ilmin şehriyim, Ali ise kapısıdır."

Hattat: Mehmed Nûri Sivasi

Celi Ta'lik - Gubârî

Tarih: 1340

Ölçü: 44 x 57 cm

Envanter No: 20

Fetih Suresi, 1. Ayet

"Şüphesiz Biz sana apaçık bir fetih verdik."

Hattat: Mâcid Ayrıl

Celî Sülûs – Tezhibli Levha

Tarih: ?

Ölçü: 28 x 47 cm

Envanter No: 5

Hilye-i Şerif

Hattat: Hasan Sırn Efendi

Sülûs – Nesih

Tarih: 1312

Ölçü: 47 x 66 cm

Envanter No: 48

Âl-i İmrân Suresi, 159. Ayetten bir bölüm
"Karar verdikten sonra Allah'a tevekkül et!"

Hattat: Hâmid Aytaç
Celi Ta'lik - Tezhibli Levha

Tarih: 1379

Ölçü: 31 x 74 cm

Envanter No: 4

"Cesur tüccar rızıklandırılmıştır."

Hadis-i Şerif

Hattat: Hasan Sırn Efendi

Celî Sülûs – Sülûs

Tarih: 1321

Ölçü: 39 x 43 cm

Envanter No: 38

Hilye-i Şerif

Hattat: Hâfız Osman Efendi

(Laz Ömer Efendi'nin talebesi)

(Mustafa Hilmi Efendi'den naklen)

Sülûs – Nesih – Muhakkak

Tarih: ?

Ölçü: 28 x 40 cm

Envanter No: 59

Şûrâ Suresi, 23, Ayetten bir bölüm
"Sizden akrabalık sevgisinden başka bir karşılık istemiyorum."

"Yâ Ali – Ehl-i Beyt"

Hattat: Abdullah Zühdi Efendi

Celî Sülûs

Tarih: ?

Ölçü: 77 x 82 cm

Envanter No: 61

Sultan II. Mustafa

8 Zilkade 1074 (2 Haziran 1664) tarihinde Edirne'de dünyaya geldi. Babası IV. Mehmed ve annesi Gülnüş Emetullah Sultan'dır. Beş yaşına girince ilk dersi Vanî Mehmed Efendi'den aldı ve onun tavsiyesiyle Seyyid Feyzullah Efendi'nin talebesi oldu. Babasının 1672 yılında çıktığı Lehistan seferinde onun yanında Babadağı'na kadar gitti. 1675'te kardeşi Ahmed'le birlikte muhteşem şenliklerle sünnet merasimleri yapıldı.

Sultan II. Mustafa 21 Cemâziyelâhir 1106 (6 Şubat 1695) tarihinde hânedanın en büyüğü sıfatıyla Edirne Sarayı'nda Ortakapı önüne taht kurdurarak padişahlığını ilân etti. O sırada otuz bir yaşındaydı. Birkaç gün sonra Eskicami'de kılıç kuşanma merasimi yapıldı. 1703'te kendi rızasıyla tahtı kardeşi III. Ahmed'e bıraktı ve beş ay kadar sonra vefat etti.

Hüsn-i hat sanatına gönül vermiş olan Sultan II. Mustafa, Hocazâde Mehmed Enverî ve Hâfız Osman'dan yazı meşk etmiştir. Özellikle sülüs, nesih ve celî yazılarda başarılı eserlere imza atmıştır. İkbâlî ve Meftûnî mahlaslarıyla şiir ve ilâhiler yazdığı, bunlardan bir kısmının bestelendiği de bilinmektedir.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. Dr. Abdülkadir Özcan)

Müstakimzâde Süleyman Sâdeddin Efendi *Tuhfe-i Hattâtîn* isimli eserinde Sultan II. Mustafa'yı şu şekilde anlatmaktadır:

"Mustafâ Hân-ı Sâni'dir ki, iki Sultân Ahmed'in miyânındadır. Ammileri Ahmed Hân sarây-ı cinâna revâne oldukça yirmi üç yaşında "Cülûsı oldı Sultân Mustafâ'nın bin yüz altıda." Dokuz sene mürurunda hal' olunup o kederle çend mâh mürûrunda rihlet ve cedleri türbesinde pederi yanında defnolundu. Hüsn-i hattı Hâcezâde Mehmed Efendi, ba'dehu Hafız Osman Efendi'den dahi istifâza-i dekâyık-ı hat eylemiştir ki, her câmi'-i selâtinde olan âvi-zeleri şâhiddir. Hattâ Ayasofya-i Kebîr'de olan levhanın biri tevki' besmele olup yek-kalem yazdığı levhanın üzerinde ta'lik olunan kaleminden ma'lûm idi. Veled-i emcedi Mahmûd Hân'a nevbet-i saltanat reşide oldukça, câmi'-i şerifi ta'mir-i külli buyurup o dağdağada kalemi zâyî olmuştur. Hâfız Osmân Efendi'ye niçe kerre huzûrlarında ihrâm vaz' olunup hokkalarnı ahz ve tahrirlerini ziyâret buyurmuşlardır."

"Muhammedü'l-Mustafa"

"Allah'ım, Efendimize, evlad u iyâline, ashabına salât u selâm eyle."

Dört Halifenin İsimleri

Hattat: Sultan II. Mustafa

Sülüs – Celî Sülüs

Tarih: 1106

Ölçü: 47 x 80 cm

Envanter No: 153

"Sabır, kurtuluşun anahtarıdır."

Hattat: Hâmid Aytaç

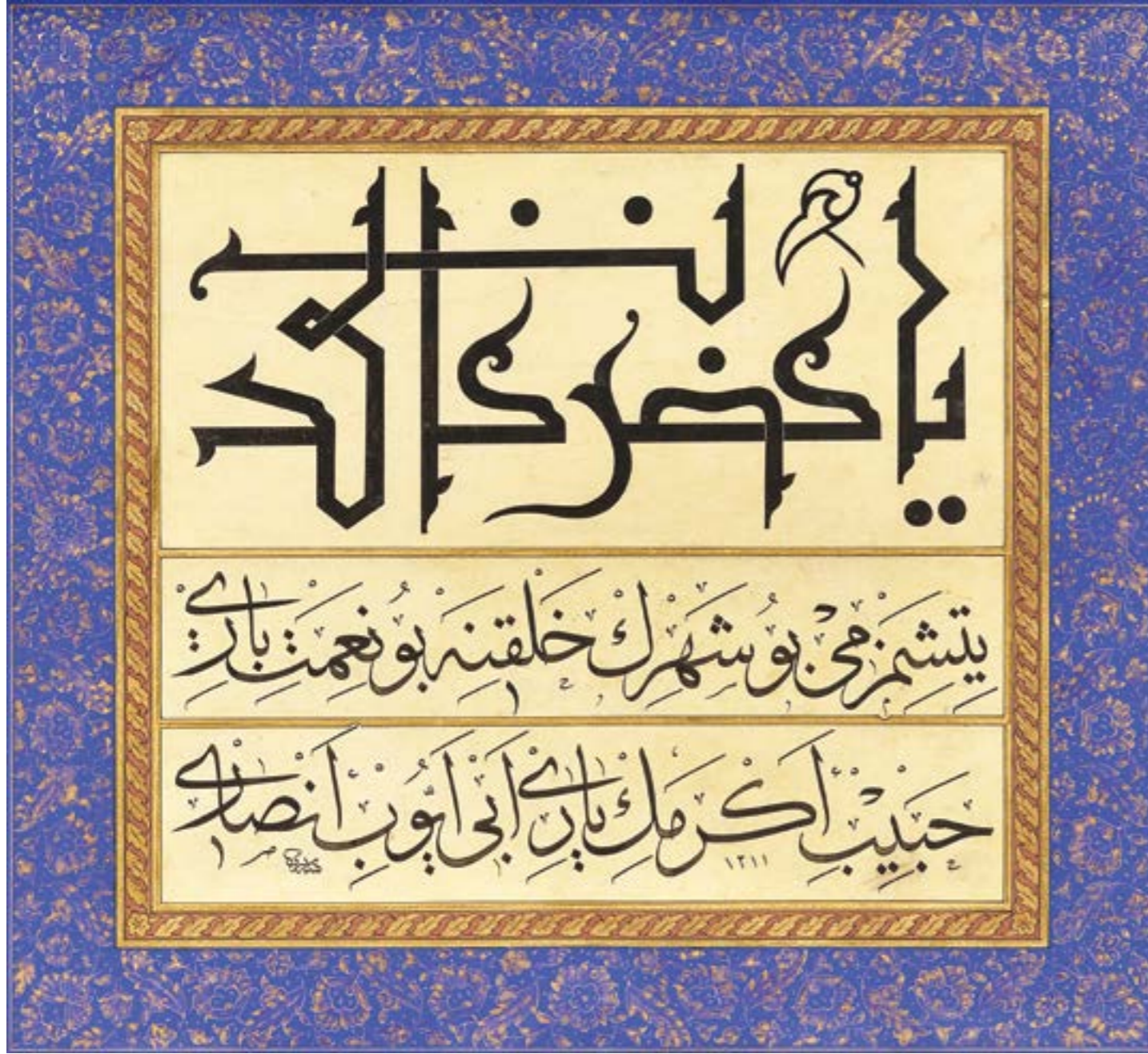
Celi Ta'lik – Tezhibli Levha

Tezhib: Emel Türkmen

Tarih: 1395

Ölçü: 35 x 62 cm

Envanter No: 32

"Yetişmez mi bu şehrin halkına bu ni'met-i Bârî
Habîb-i Ekrem'in yârî Ebâ Eyyûbi'l-Ensârî"

Hattat: Hasan Sırm Efendi

Küfi – Sülüs

Tarih: 1311

Ölçü: 44 x 46 cm

Envanter No: 22

Şuarâ Suresi, 88 – 89. Ayetler
"O gün ne mal fayda verir ne de evlatlar.
Ancak Allah'a selim bir kalple varan başka."

Hattat: Galatalı İzzet Efendi

Celî Sülüs Zerendûd

Tarih: 1308

Ölçü: 33 x 47 cm

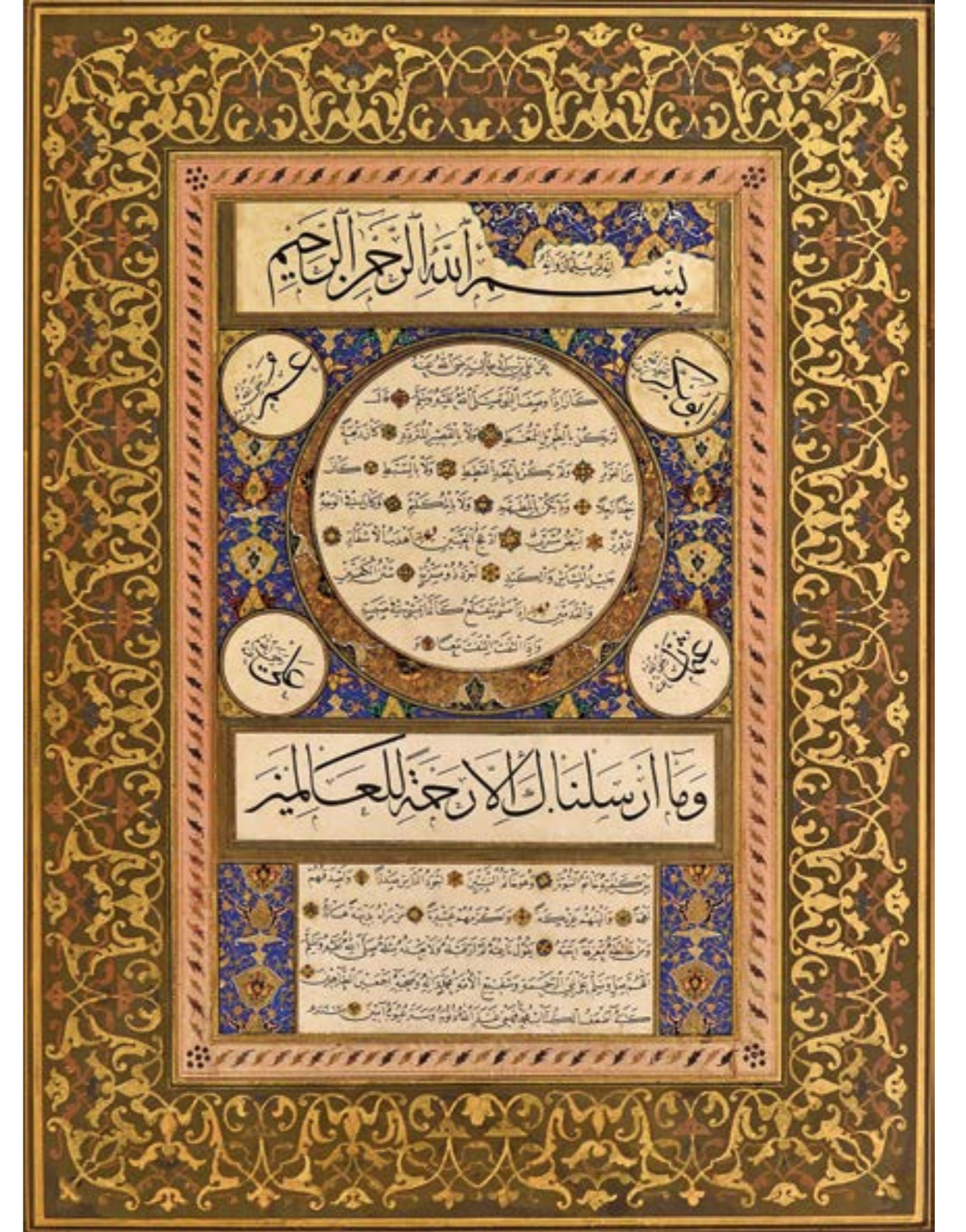
Envanter No: 64

Hûd Suresi, 88. Ayetten bir bölüm
"Başarım, Allah'ın yardımındadır."
Hattat: Yesârîzâde Mustafa İzzet Efendi
Celî Ta'lik – Zerendûd
Tarih: ?
Ölçü: 28 x 60 cm
Envanter No: 7

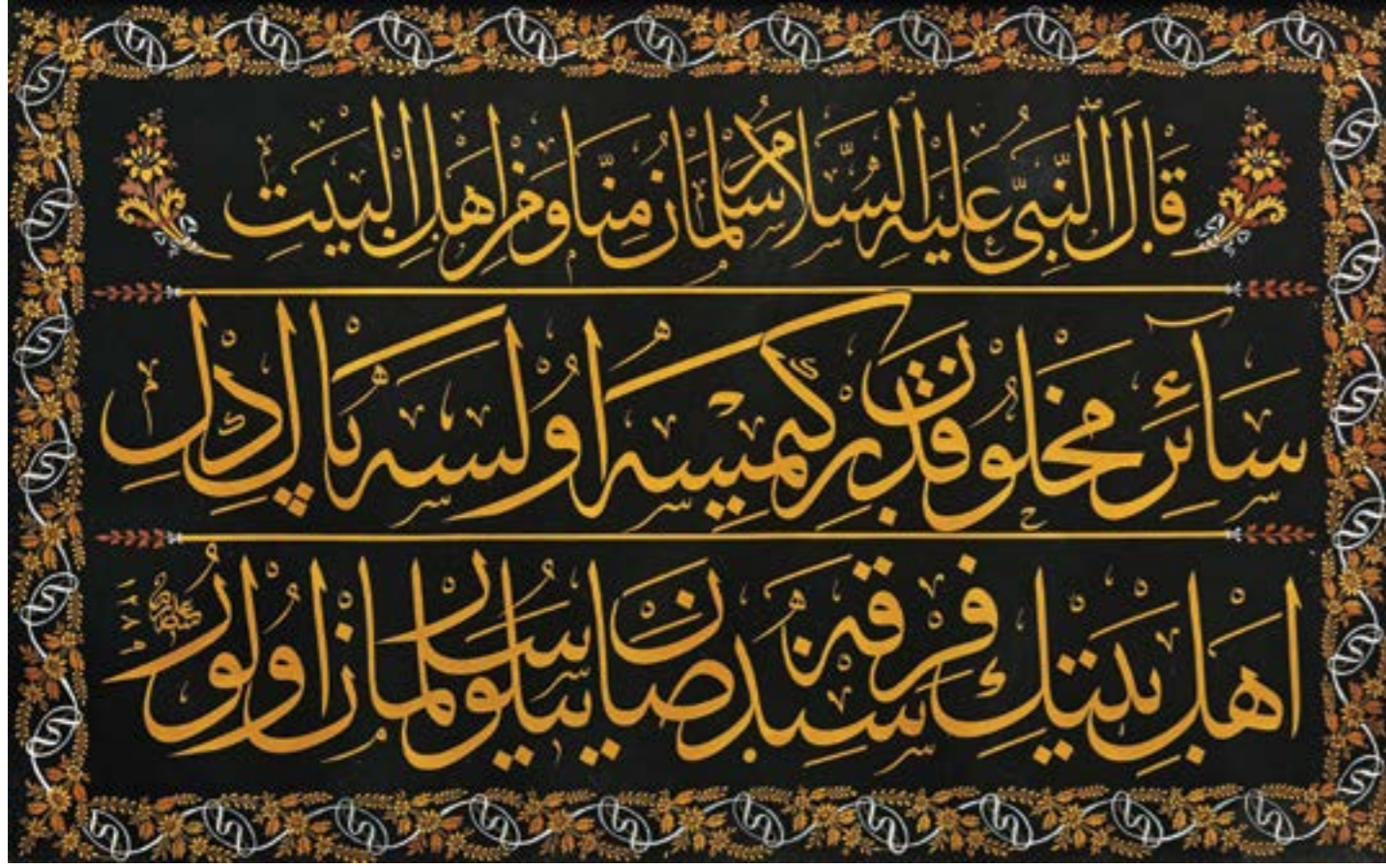

Zümer Suresi, 9. Ayetten bir bölüm
"Hiç bilenlerle bilmeyenler bir olur mu?"
Enderûnî
Celî Ta'lik Zerendûd
Tarih: ?
Ölçü: 53 x 78 cm
Envanter No: 67

Hilye-i Şerif
Hattat: Fehmi Efendi
Sülûs – Nesih
Tarih: 1317
Ölçü: 39 x 50 cm
Envanter No: 39

Hadis-i Şerif

"Nebi Aleyhisselâm buyurdu: Selmân (r.a.) bizdendir, Ehl-i Beytimizdendir."

Osmanlıca Beyit

"Sâyir-i mahlûkdan bir kimse olsa pâk-dil

Ehl-i Beytin fırkasından sayılır Selmân olur"

Fuzûlî

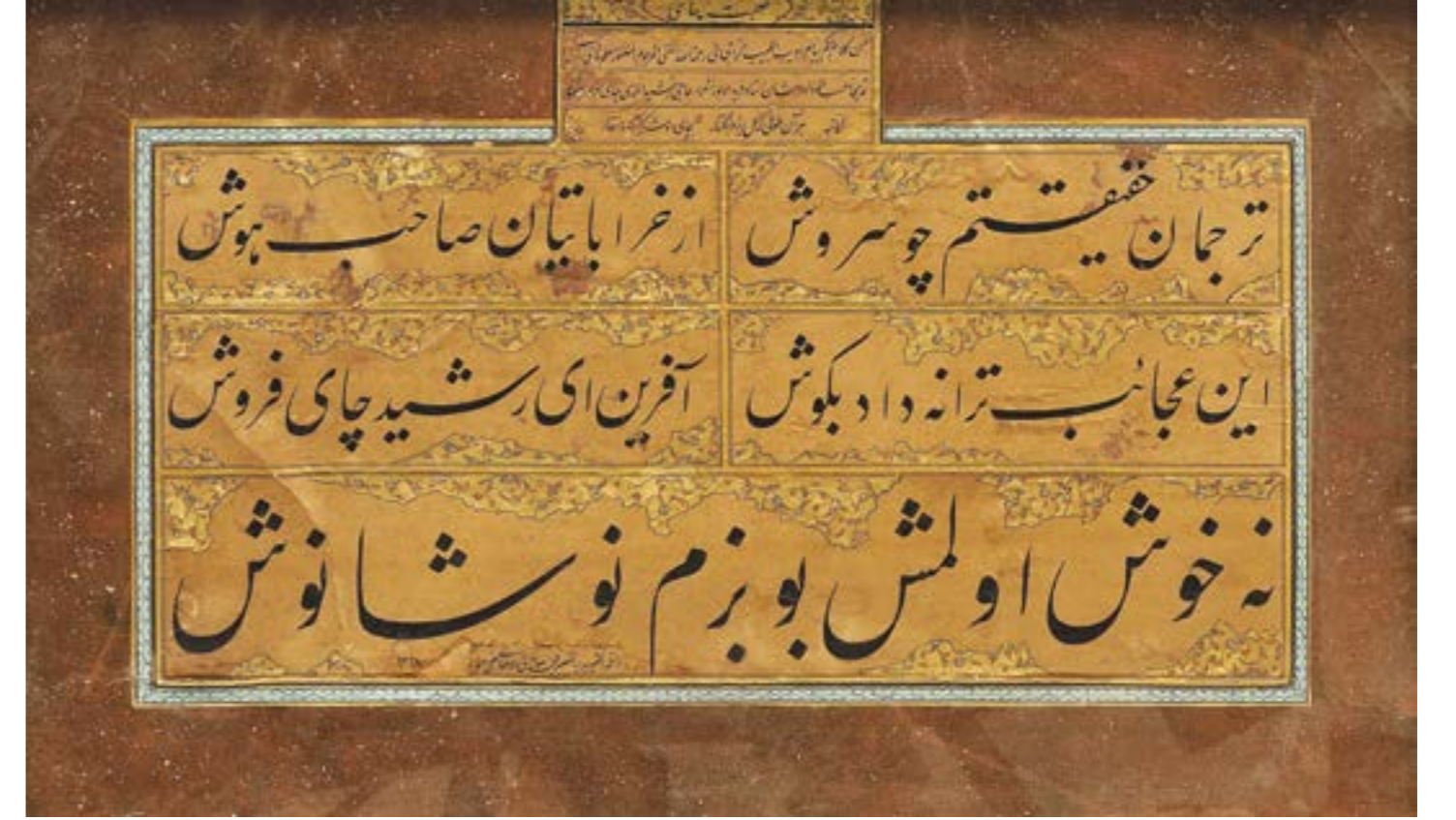
Hattat: Ali Rıza Efendi

Celî Sülûs Zerendûd

Tarih: 1289

Ölçü: 42 x 64 cm

Envanter No: 28

"Çay Sohbeti"

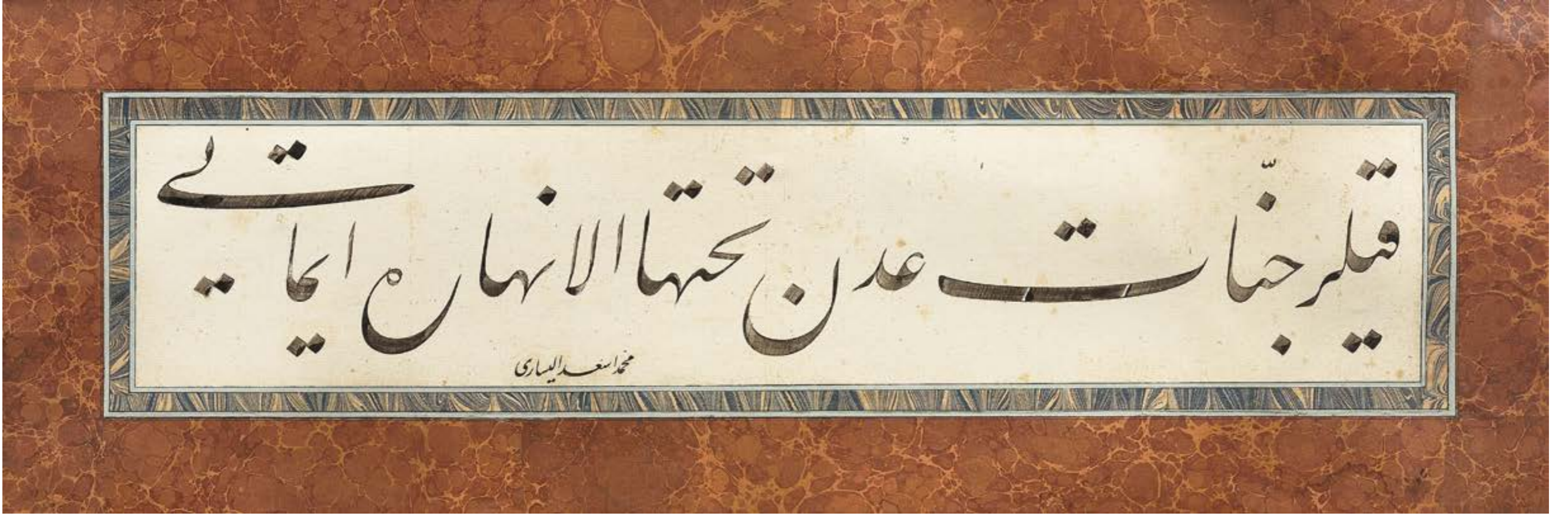
Hattat: Muhammed Sâdık el-Afgâni

Celî Ta'lik – Ta'lik

Tarih: 1218

Ölçü: 34 x 56 cm

Envanter No: 31

"Kılar cennât-i adni tahtihel enharâ îmâyî"
Allah, altından ırmaklar akmasını Adn cennetlerinin işareti kılar.
Hattat: Yesârî Mehmed Esad Efendi
Celî Ta'lik
Tarih: ?
Ölçü: 29 x 82 cm
Envanter No: 8

Sülüs – Nesih Mürekkebat Meşkləri

Hattat: ?

Sülüs – Nesih

Tarih: ?

Ölçü: 27 x 44 cm

Envanter No: 84

Sülüs – Nesih Mürekkebat Meşkləri

Hattat: ?

Sülüs – Nesih

Tarih: ?

Ölçü: 30 x 58 cm

Envanter No: 93

Hakkâk Hilmî Efendi

Son devir hâk sanatının önemli isimlerinden biri olan Hilmî Efendi'nin hayatına dair malumatımız Kandiyeli olduğundan ibarettir. Girit'te yaşanan ihtilâl neticesinde adanın Yunan idaresine geçmesi üzerine, 1850'li yıllarda ailesiyle birlikte İstanbul'a hicret etmiş olduğu bilinmektedir. Tahsilini burada tamamlayan Hâkkâk Hilmî Efendi'nin, bu esnâda hüsn-i hat dersleri aldığı ve çırak olarak Hâkkâklar Çarşısı'na devam ettiği anlaşılmaktadır. Ancak her iki alanda da üstadının kim olduğuna dair bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Bu sanatlarda kemâle eriştikten sonra çarşıda bir dükkân açıp mühür hâk etmeye ve muhtemelen tezhibini de bizzat yaptığı hat eserleri kaleme almaya başlamıştır. Gerek mesleğin kudemâsından olması gerekse de resmî devâ'ir için hâk etmiş olduğu mühürler nedeniyle 15 Ağustos 1895 tarihinde bir kıta Sanâyi' Madalyası ile taltif edilmiştir.

Neşredilen eserlerinden bilhassa sülüste mahir olduğu anlaşılan *Hâkkâk Hilmî Efendi*'nin "İsmâ'il Hakkî bin Hüseyin" ve "Mehmed Ali" isimlerini havî, sülüsle hâk etmiş olduğu iki mührü bulunmaktadır. Ayrıca başka bir özel koleksiyonda da "Mustafa Ârif bin İsmâ'il" adlı zâta ta'likle hâk etmiş olduğu bir mührü vardır.

Kaynakça: Mühür Damga ve Kaşe Koleksiyonu, Osmanlıca Bahriye Mühürleri, I, II.

"Allah'ım, beni dininde ve taatte sabit kıl!"

Hattat: Hakkâk Hilmî Efendi

Celî Sülüs Zerendûd

Tarih: 1310

Ölçü: 54 x 59 cm

Envanter No: 69

"Mülkün sahibine sığındım. İzzetin ve azametinin sahibine intisab ettim. O Hay ve diri olan Allah'a tevekkül ettim. O'na ne uykulama gelir ne de uyur. Tesbih ederiz ve takdis ederiz ki tüm meleklerin ve tüm âlemin Rabbidir. Benim Rabbim Allah'tır, O'nun şeriki yoktur."

Hattat: ?

Celî Divânî Zerendûd

Tarih: 1322

Ölçü: 34 x 84 cm

Envanter No: 57

Hilye-i Şerif

Hattat: Osman Şevkî Efendi

(Muhammed Vehbi'nin Talebesi)

Sülüs – Nesih – Muhakkak

Tarih: 1210

Ölçü: 47 x 63 cm

Envanter No: 42

Elmalılı Hamdî Yazır

Ulemâdan Nu'mân Efendi'nin oğlu olarak h. 1295/m. 1878'de Elmalı'da doğdu. Tam ismi "Mehmed Hamdî"dir. İbtidâî ve rüşdî mektepleri orada okuyup Kur'ân-ı Kerim'i hıfzetti. Ayrıca Arapça, nahv, ferâ'iz ve mukaddimât-ı fıkıh öğrendi. Daha sonra İstanbul'a giderek, Kayserili Mahmud Hamdî Efendi'nin Bayezid Cami'ndeki derslerine devam etti. Bakkal Ârif Efendi'den, onun ölümünden sonra da Sâmi Efendi'den sülûs ve nesih meşk etti. Ayrıca Sâmi Efendi'den ta'lik dersi de alarak öğrenmiş olduğu yazılardan ayrı ayrı icâzet aldı.

1905'teki rü'ûs imtihanında muvaffâk olunca Bayezid Cami'nde derse çıkmağa başladı. Ertesi sene Meşihât Mektubî Kalemî'ne girdiği gibi Mekteb-i Nüvvâb'a devam etmeye başladı. Ayrıca hususî sûrette riyâziye, hikemiyye, edebiyât ve Fransızca öğrendi. Zaman içinde Mekteb-i Nüvvâb, Mekteb-i Kuzât, Mekteb-i Mülkiye ve Medresetü'l-vâ'izîn ile Süleymâniye Medresesi'nde mu'allimlik hizmetlerinde bulundu. Bir müddet huzur-ı hümayûn dersi muhatablarından oldu.

Meşrutiyet'in ilanından sonra mebusluğa ta'yin olundu. 4 Ağustos 1918'de Dârü'l-hikmeti'l-islâmiyye âzalığına, 2 Nisan 1919'da da reisliğine ta'yin edildi. Ferîd Paşa Kabinesi'nde iki def'a Evkaf-ı Hümayûn Nezâreti'nde ve Heyet-i Â'yân azâlığında bulundu. Bu esnâda ilmî rütbesi Süleymâniyye Medresesi müderrisliğine terfi ettiği gibi, ikinci rütbeden Osmânî Nişânı'na mâlik oldu.

Ankara Hükûmeti'nin kurulması üzerine Şer'iyye ve Evkaf Nezâreti'ne girdiyse de hilâfetin lağvı üzerine açığa alındı. Şapka Kanunu'nun ilânından sonra evine çekildi. Rivayetlere göre ölümüne kadar sokağa dahi çıkmadı. Son yıllarını çeşitli rahatsızlıklarla geçirdikten sonra 27 Mayıs 1942'de damadının Erenköyü'ndeki evinde vefat etti ve Sahra-yı Cedîd Kabristanı'na defnedildi.

(Kaynak: ketebe.org)

Hilye-i Şerif

Hattat: Küçük Hamdî Efendi (Elmalılı)

Sülûs – Nesih – Muhakkak

Tarih: 1335

Ölçü: 34 x 56 cm

Envanter No: 73

Hadis-i Şerif

"Dilini tutan (susan) kurtulur."

Hattat: Mahmud Bedreddin Yazır

Sülüs – Ebrulu Levha

Tarih: 1364

Ölçü: 19 x 27 cm

Envanter No:94

Sülüs Mürekkebat Meşki

Hattat: ?

Sülüs

Tarih: ?

Ölçü: 23 x 30 cm

Envanter No: 87

İsmail Hakkı Altunbezer

8 Şubat 1873'te İstanbul'da Kuruçeşme semtinde dünyaya geldi. Kurban Bayramı'nda doğduğu için kendisine İsmail adı verildi. Baba tarafı beş nesle kadar hattattır. Bunların ilk üçü Trabzon'da, son ikisi ise İstanbul'da mesleklerini sürdürmüşlerdir.

İsmail Hakkı önce Kazasker Mustafa İzzet Efendi'nin talebesi olan babası Mehmed İlmî Efendi'den sülüs-nesih yazıları öğrendi. Sanâyi-i Nefise Mektebi'nde resim ve hakkâklık tahsil ederken Divân-ı Hümâyün Kalemî'ne girdi. Burada Sâmî Efendi'den hem tuğra çekmesini öğrendi hem de divânî, celî divânî ve celî sülüs yazılarını meşk etti. Önce "ikinci tuğrakeş", sonra da "birinci tuğrakeş" oldu. Çeşitli mekteplerde rik'a, Medresetü'l-Hattâtin'de ise tuğra ve celî sülüs hocalığı yaptı.

1928'den sonra Şark Tezyîni San'atlar Mektebi'nde, 1936'dan itibaren de Güzel Sanatlar Akademisi'nde tezhib dersleri verdi. Altınbezer soyadını müzehhibliği dolayısıyla aldı. Nâdir rastlanan bir fırça ve kalem hâkimiyetine sahip olduğu için bu yeni mesleğinde de kolaylıkla eserler verdi. 1945'te hastalığı dolayısıyla akademideki görevinden ayrıldı ve bir müddet sonra da 19 Temmuz 1946 tarihinde vefat etti. Mezarı Karacaahmet'in Tunusbağı yolu tarafındaki kabristanda, babasının yanındadır. Mezar kitâbesini celî ta'likle, vasiyeti üzerine arkadaşı Necmeddin Okyay yazmıştır.

Verimli bir sanat hayatı olan Tuğrakeş Hakkı Bey'in çeşitli koleksiyon ve müzelerdeki eserlerinden başka Divân-ı Hümâyün'dan çıkan ferman, berat ve menşurlarda da yazılan bulunmaktadır. Üsküdar Selimiye, Edirnekapı, Zeyneb Sultan, Abdi Çelebi, Şemsi Paşa camilerinin kubbe yazıları ile Lâleli, Afyon, Eskişehir, Bebek, Bakırköy, Kamer Hatun ve Beyoğlu Ağa camilerinde son derece sanatkârane celileri vardır. Ayrıca Osmanlı devrinde son Kâbe örtüsünün kuşak yazısı, ilk riyâset-i cumhur mührü ve Mahmud Şevket Paşa'nın türbe yazıları onun önemli eserleri arasındadır. Hakkı Bey'in yetiştirdiği hattatlar arasında Mustafa Halim Özyazıcı ve Mâcid Ayrıl hat sanatının önde gelen ustalarındandır.

(Kaynak: Diyanet İşleri Başkanlığı İslam Ansiklopedisi, Prof. M. Uğur Derman)

"Allah bes bâkî heves"
"Allah yeter, kalan her şey boş hevestir."

Hattat: İsmail Hakkı Altunbezer

Celî Sülüs

Tarih: ?

Ölçü: 46 x 68 cm

Envanter No: 83

